

Finanțatori

Co-funded by
the European Union

G | M | F
Transatlantic
Foundation

Parteneri

Barometrul antreprenorilor

Opiniile și percepțiile antreprenorilor din Republica Moldova privind evoluția economiei și gradul ei de pregătire pentru integrarea în Uniunea Europeană

Realizat de:
AO Parteneriate pentru Noua Economie
în colaborare cu CBS-Research și INSCOP Research România

Parteneriate pentru
Noua Economie

Septembrie 2024

Barometrul antreprenorilor

**Opiniile și percepțiile antreprenorilor din Republica Moldova
privind evoluția economiei și gradul ei de pregătire pentru
integrarea în Uniunea Europeană**

**Realizat de:
AO Parteneriate pentru Noua Economie
în colaborare cu CBS-Research și INSCOP Research România**

Acest Raport a fost realizat de către AO Parteneriate pentru Noua Economie în colaborare cu CBS-Research și INSCOP Research România.

Raportul are la bază sondajul realizat de CBS-Research în perioada 22 iulie – 21 august 2024 în cadrul Proiectului „Evaluarea sentimentului/ atitudinilor mediului de afaceri privind integrarea în UE și în sprijinul referendumului de aderare la UE”, implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene, German Marshall Fund of the United States (GMF) și Ukraine-Moldova American Enterprise Fund (UMAEEF). Conținutul Raportului aparține autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al UE, GMF sau UMAEEF.

CUPRINS

LISTĂ DE FIGURI.....	4
INTRODUCERE.....	5
REZUMAT.....	6
ASPECTE METODOLOGICE	8
CAPITOLUL I. PERCEPȚII VIS-A-VIS DE ECONOMIA NAȚIONALĂ.....	9
CAPITOLUL II. PERCEPȚII PRIVIND PROPRIA AFACERE.....	12
CAPITOLUL III. PERCEPȚII PRIVIND SERVICIILE PUBLICE.....	15
CAPITOLUL IV. PERCEPȚII DESPRE UNIUNEA EUROPEANĂ VERSUS REPUBLICA MOLDOVA.....	24

LISTĂ DE FIGURI

Figura 1. În ce direcție credeți că se îndreaptă lucrurile în Republica Moldova?.....	9
Figura 2. Comparativ cu situația de acum 1 an, cum evaluați situația economiei Republicii Moldova?.....	9
Figura 3. Cum credeți că va fi situația economiei Republicii Moldova în următoarele 12 luni?.....	10
Figura 4. În opinia dvs., ce se va întâmpla cu ratele dobânzilor la credite în următoarele 12 luni?.....	10
Figura 5. În opinia dvs. ce se va întâmpla cu ratele la dobânzilor la depozite în următoarele 12 luni?.....	11
Figura 6. În opinia dvs. cum va evolua cursul de schimb MDL/EUR în următoarele 12 luni?.....	11
Figura 7. Comparativ cu situația de acum 1 an, cum caracterizați situația financiară a companiei dvs. la moment?	12
Figura 8. Cum credeți că va fi situația financiară a companiei dvs. în următoarele 12 luni?.....	12
Figura 9. Ce acțiuni v-a întreprinde compania dvs. în următoarele 12 luni pe dimensiunea forței de muncă?.....	13
Figura 10. În ultimele 12 luni, compania dvs. a investit resurse în dezvoltarea / extinderea activităților?.....	13
Figura 11. Estimați ca în următoarele 12 luni, compania dvs. va investi resurse în dezvoltarea / extinderea activităților?.....	14
Figura 12. În opinia dvs., cum va fi activitatea Președintelui Republicii Moldova în următoarele 12 luni?.....	15
Figura 13. În opinia dvs., cum va fi activitatea Parlamentului Republicii Moldova în următoarele 12 luni?.....	15
Figura 14. În opinia dvs. cum va fi activitatea Guvernului Republicii Moldova în următoarele 12 luni?.....	16
Figura 15. În opinia dvs. cum va fi activitatea Primăriei din localitatea în care își desfășoară activitatea compania dvs. în următoarele 12 luni?.....	16
Figura 16. Dacă vă gândiți la învățământul din Rep. Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?	17
Figura 17. Dacă vă gândiți la justiția din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?	17
Figura 18. Dacă vă gândiți la situația generală a sănătății din Rep. Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?.....	18
Figura 19. Dacă vă gândiți la cultura din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?.....	18
Figura 20. Dacă vă gândiți la cultura (acțiuni, proiecte care să sprijine cultura) din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?.....	19
Figura 21. Dacă vă gândiți la protecția și asistența socială (categori defavorizate, pensionari, șomeri, copii etc.) din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?.....	19
Figura 22. Dacă vă gândiți la ordinea publică și siguranța cetățenilor din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?.....	20
Figura 23. Dacă vă gândiți la protecția mediului înconjurător din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?.....	20
Figura 24. Dacă vă gândiți la impozitul pe venitul din salarii, cum vă așteptați ca acesta să evolueze în următoarele 12 luni?.....	21
Figura 25. Dacă vă gândiți la impozitul pe profit, cum vă așteptați ca acesta să evolueze în următoarele 12 luni?.....	21
Figura 26. Dacă vă gândiți la impozitul pe dividende, cum vă așteptați ca acesta să evolueze în următoarele 12 luni?.....	22
Figura 27. Dacă vă gândiți la TVA, cum vă așteptați să evolueze în următoarele 12 luni?.....	22
Figura 28. Dacă vă gândiți la controalele din partea autorităților statului ce așteptări aveți vis-a-vis de numărul controalelor în următoarele 12 luni?.....	23
Figura 29. Dvs. ce fel de sistem de impozitare a veniturilor preferați?.....	23
Figura 30. Care este opinia dvs. cu privire la Uniunea Europeană. Dvs. vă considerați:.....	24
Figura 31. Ce credeți că ar aduce piața unică europeană companiei dvs.?.....	24
Figura 32. Ce credeți despre integrarea în Uniunea Europeană a Republicii Moldova?.....	25
Figura 33. Care credeți că ar fi principalele beneficii ale integrării Rep. Moldova în UE, pentru compania dvs.?.....	25
Figura 34. Care sunt principalele provocări pe care le anticipați pentru compania Dvs. în contextul integrării în UE?.....	26
Figura 35. Cât de pregătită considerați că este compania Dvs. pentru integrarea în UE?.....	26
Figura 36. De ce tip de sprijin considerați că ar avea nevoie compania dvs. pentru a se adapta cerințelor și standardelor UE?.....	27
Figura 37. Care este statutul dvs. în relația cu economia României în prezent?.....	27
Figura 38. Sunteți de părere că aprofundarea relațiilor politico-economice cu România oferă o cale mai rapidă de integrare în UE?.....	28

INTRODUCERE

În contextul unui mediu geopolitic complex și al unor provocări economice semnificative, Republica Moldova se află într-un proces important de apropiere de Uniunea Europeană. După un an 2021 afectat de pandemia Covid-19 și de începutul crizei energetice, economia națională s-a contractat cu 5,9% în 2022. Deși condițiile macro-economice s-au îmbunătățit în 2023, recuperarea economică a fost modestă, de doar 0,7%. Pentru anul 2024, se anunță perspective mai optimiste, cu o creștere economică de 2,2% în primul semestru față de aceeași perioadă a anului precedent.

În procesul de apropiere de UE, reformele sunt cruciale pentru alinierea la standardele europene. Este nevoie de o abordare comprehensivă care să includă îmbunătățirea serviciilor publice, modernizarea infrastructurii, stimularea creșterii economice și creșterea bunăstării populației. Aceste eforturi pot demonstra avantaje concrete ale unei guvernări alinate la valorile europene. În același timp, pe măsură ce procesul de negociere cu UE avansează, integrarea perspectivelor mediului de afaceri în dialogul cu Uniunea Europeană devine esențială. Antreprenorii, reprezentând o comunitate de peste 40 de mii de companii active și aproximativ 600 de mii de angajați, pot oferi informații valoroase pentru poziția de negociere a Moldovei.

Prin urmare, obținerea de date calitative privind percepțiile antreprenorilor despre procesul de apropiere de UE este crucială din mai multe motive.

În primul rând, antreprenorii reprezintă coloana vertebrală a economiei naționale și pot oferi perspective importante despre impactul potențial al integrării europene asupra mediului de afaceri. Aceste informații sunt vitale pentru înțelegerea implicațiilor practice ale apropierii de UE pentru sectorul privat.

În al doilea rând, în calitate de lideri de opinie în comunitățile lor, antreprenorii pot influența semnificativ percepția publică asupra oportunităților și provocărilor asociate cu apropierea de UE. Perspectivele lor pot contribui la formarea unei înțelegeri mai nuanțate și mai realiste în rândul publicului larg.

În al treilea rând, datele cuprinzătoare privind percepțiile antreprenorilor pot susține substanțial poziția de negociere a Moldovei, demonstrând o abordare incluzivă și bazată pe dovezi. Acest lucru poate întări credibilitatea și legitimitatea procesului de negociere.

Nu în ultimul rând, perspectivele antreprenorilor pot ajuta la identificarea potențialelor beneficii și provocări ale apropierii de UE pentru sectorul privat, permițând o pregătire mai bună și o abordare mai strategică a procesului de integrare.

De cealaltă parte, ignorarea percepțiilor antreprenorilor în procesul de negociere ar putea duce la decizii care nu reflectă pe deplin realitățile sectorului privat. Este esențial ca instituțiile implicate în negocieri să fie conștiente de aceste perspective pentru a putea lua decizii informate și pentru a asigura o mai bună aliniere între politicile publice și nevoile mediului de afaceri.

Apropierea de UE implică alinierea la principii democratice, standarde în materie de justiție și reglementări economice predictibile, care pot stimula creșterea economică durabilă. Înțelegerea și integrarea perspectivelor antreprenorilor în acest proces poate contribui semnificativ la maximizarea beneficiilor potențiale pentru economia Moldovei și pentru societate în ansamblu.

REZUMAT

Într-o eră a amenințărilor hibride care țintesc subminarea aspirațiilor europene ale Republicii Moldova, vocea antreprenorilor poate servi drept o puternică barieră pentru sprijinirea democrației și a statului de drept, susținerea eforturilor de combatere a corupției și promovarea progresului socio-economic, pe care aderarea la Uniunea Europeană le poate asigura. Valorificarea acestei forțe de persuasiune este un imperativ strategic, în special înaintea referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024. Forța de convingere a comunității de afaceri în raport cu angajații și membrii familiilor acestora, clienții, furnizorii, comunitatea locală și publicul larg poate determina fundamental parcursul Moldovei și traiectoria de dezvoltare pentru deceniile viitoare.

În cadrul Proiectului „Evaluarea sentimentului/atitudinilor mediului de afaceri privind integrarea în UE și în sprijinul referendumului de aderare la UE”, finanțat de Uniunea Europeană, German Marshall Fund of the United States (GMF) și Ukraine-Moldova American Enterprise Fund (UMAEF), AO Parteneriate pentru Noua Economie, în colaborare cu companiile de sondaje CBS-Research și INSCOP Research România, și-a propus să măsoare opiniile și percepțiile antreprenorilor cu privire la evoluția economiei naționale, a serviciilor publice și a propriilor afaceri, precum și opiniile și atitudinile lor cu privire la avantajele și dezavantajele integrării în Uniunea Europeană. Rezultatele măsurărilor se materializează în cadrul unui raport denumit Barometrul Antreprenorilor, care furnizează dovezi și analize pentru o discuție națională privind integrarea în Uniunea Europeană și un dialog privind dezvoltarea economică durabilă a Republicii Moldova.

Antreprenorii reprezintă motorul creșterii economice și sursa stabilității pentru Republica Moldova ca societate. Vocea lor este esențială și trebuie cunoscută, pentru a contribui la crearea unor politici publice solide, care să stimuleze dezvoltare economică durabilă. Barometrul antreprenorilor utilizează metode riguroase de măsurare și evaluare. Obiectivul este acela de a stabili o platformă permanentă de dezbateri, previziuni și estimări de substanță, necesare unei conversații naționale despre evoluția economiei. De asemenea, Barometrul își propune să aducă în prim plan vocile antreprenorilor, pentru a crea un cadru coerent pentru dezbateri și mediere în raport cu autoritățile publice și mediul politic, în concordanță cu principiile economiei de piață.

Rezultatele Barometrului sunt prezentate în cadrul unui raport descriptiv cu elemente de analiză. Raportul cuprinde 4 capitole și prezintă opiniile și percepțiile antreprenorilor pe mai multe dimensiuni, după cum urmează:

Capitolul I. Percepții economice generale – prezintă opiniile generale ale antreprenorilor vis-a-vis de direcția în care se îndreaptă Republica Moldova și perspectivele economice. În mare parte, antreprenorii se arată optimiști, pe fondul unor progrese în politicile economice, accelerării procesului de integrare în UE și unei revigorări a condițiilor generale de afaceri. Astfel, 58% dintre respondenți consideră că Moldova se îndreaptă într-o direcție bună, ceea ce reflectă un optimism generalizat în rândul antreprenorilor cu privire la evoluția țării. Concomitent, 31% dintre respondenți menționează că, în comparație cu situația de acum 1 an, situația economiei naționale este mai bună sau mult mai bună, iar 29% declară că aceasta a rămas la fel. Privind spre viitor, 37% dintre respondenți consideră că situația economică a țării se va îmbunătăți în următoarele 12 luni. Acest optimism poate reflecta așteptările mediului de afaceri față de posibilele reforme guvernamentale, care să sprijine dezvoltarea economică, îmbunătățirea infrastructurii și creșterea accesului la noi piețe.

În ce privește condițiile din sistemul financiar din următoarele 12 luni, antreprenorii se așteaptă, în mare parte, ca nivelul dobânzilor la credite și depozite să rămână la fel, ceea ce ar putea determina și accelerarea activității investiționale. De asemenea, în ce privește cursul de schimb, stabilitatea acestuia pe parcursul crizelor din ultimii ani oferă perspective similare și în viitor. Astfel, mai mult de jumătate dintre respondenți sunt de părere că, în raport cu cele mai importante valute, cursul de schimb va rămâne stabil, ceea ce presupune predictibilitate în raport cu partenerii comerciali străini. Din perspectiva profilului companiilor, antreprenorii care activează în cadrul unor companii mari și mijlocii se arată per ansamblu mai optimiști vis-a-vis de percepțiile economice generale, în timp ce cei mici și micro și cei din sectoare precum agricultura sau transportul înregistrează un optimism mai moderat, acestea fiind de altfel printre cele mai expuse sectoare la șocurile economice.

Capitolul II. Percepții privind propria afacere – prezintă opiniile antreprenorilor în raport cu afacerile pe care aceștia le dețin și activitățile economice pe care le desfășoară. Per ansamblu, mai bine de jumătate dintre respondenți consideră că situația financiară a companiei lor a rămas stabilă în comparație cu anul precedent sau chiar s-a îmbunătățit. Acest fapt demonstrează creșterea rezilienței economice în fața provocărilor recente și faptul că există afaceri care au reușit să se adapteze și să-și optimizeze operațiunile pentru a-și crește profitabilitatea. Totodată, perspectivele pentru următoarea perioadă sunt mai optimiste, cu mărirea numărului de antreprenori care consideră că situația financiară se va îmbunătăți. Aceasta sugerează că anumite sectoare au succes în valorificarea oportunităților din piață și vor continua în aceeași manieră. Din perspectiva factorilor de producție care generează creșterea, forța de

muncă și investițiile sunt văzute drept elemente critice în următoarea perioadă. Astfel, deficitul de forță de muncă este observat prin intențiile ferme ale antreprenorilor de a menține numărul de angajați existent sau chiar de a angaja personal nou.

În același timp, și interesul investițional își revine pe fondul scăderii inflației, reducerii ratelor de dobândă și ameliorării accesului la finanțare. Majoritatea antreprenorilor menționează că au investit și vor investi în continuare în dezvoltarea și extinderea activității companiei. Astfel, intențiile antreprenorilor pe dimensiunea forței de muncă și a investițiilor denotă necesitatea de a crește productivitatea afacerilor, pentru a putea face față competiției interne și externe în creștere. De asemenea, interesul mai mare al antreprenorilor de a investi în activități economice cu valoare adăugată și cu oportunități de piață mai mari poate indica o schimbare de percepție vis-a-vis de economia națională și de înțelegerea mai aprofundată a realităților economice actuale.

Capitolul III. Percepții privind serviciile publice – prezintă opiniile antreprenorilor cu privire la activitatea principalelor instituții ale statului - Președinție, Parlament și Guvern, precum și activitatea autorităților publice locale. Astfel, sentimentul general prezintă o apreciere bună și foarte bună a activității președintelui, inclusiv în perioada următoare (48%), în timp ce activitatea Parlamentului și a Guvernului este văzută mai degrabă bună sau neutră (35% respectiv 38%). În ce privește activitatea autorităților locale, 51% dintre respondenți menționează așteptări privind îmbunătățirea acesteia. Percepția pozitivă indică o încredere relativ ridicată în capacitatea administrațiilor locale de a sprijini dezvoltarea economică și infrastructurală. Primăriile care colaborează eficient cu mediul de afaceri și prioritizează investițiile în infrastructură, servicii publice și facilitarea autorizărilor contribuie la acest nivel de încredere.

De asemenea, capitolul evaluează percepțiile în raport cu principalele servicii publice cu impact direct asupra mediului de afaceri, cum ar fi învățământul, justiția, infrastructura de transport, dar și în raport cu unele servicii legate de controale, impozite directe sau TVA. În ce privește serviciile din domeniile date, rezultatele arată o încredere moderată că vor fi schimbări, în special în justiție sau învățământ, unde reformele avansează oarecum lent, în timp ce pe partea de impozite antreprenorii așteaptă mai degrabă o stabilitate, fără creșteri. Similar, mai bine de jumătate dintre respondenți estimează că numărul controalelor din partea autorităților statului va rămâne neschimbat în următoarele 12 luni. Aceasta reflectă o percepție de stabilitate în ce privește aplicarea reglementărilor de către autorități. Menținerea unui nivel constant al controalelor oferă companiilor predictibilitate în respectarea legislației și evitarea sancțiunilor.

Capitolul IV. Percepții despre Uniunea Europeană – prezintă opiniile antreprenorilor cu privire la procesul de aderare la Uniunea Europeană, gradul de pregătire a afacerilor, precum și ce beneficii urmăresc antreprenorii să obțină în perioada următoare. Astfel, majoritatea covârșitoare a respondenților, adică 76%, se consideră favorabili integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Acest nivel ridicat de susținere subliniază importanța pe care mediul de afaceri o acordă integrării europene, văzută ca o oportunitate de acces la piața unică, stabilitate economică și finanțări europene. O astfel de susținere este motivată și de așteptările privind avantajele integrării europene prin modernizarea economiei naționale, accesul mai facil la resurse financiare și oportunități sporite de comerț, ceea ce ar putea duce la o creștere sustenabilă.

Acest grad majorat de susținere a procesului de aderare la UE (76%) este mult peste nivelul de susținere al populației în general (50+% în diferite sondaje). Acest fapt se datorează nu doar pragmatismului antreprenorilor în raport cu oportunitățile oferite de aderarea la o piață imensă, dar și rezilienței mult mai înalte față de propaganda rusească în cadrul războiului hibrid. Antreprenorii sunt mult mai bine informați și cu un grad de studii mai înalt decât media populației în general. De aceea antreprenorii trebuie antrenați ca lideri de opinie în procesul promovării aderării la UE.

În același timp, provocările aderării la UE sunt de asemenea recunoscute. Acestea din urmă sunt menționate mai ales pe dimensiunea costurilor de conformare și reglementare, necesității de adaptare a produselor și serviciilor la standarde de calitate ale UE, precum și concurenței mai dure. Chiar și așa, jumătate dintre respondenți se declară pregătiți pentru integrarea în UE, semn că multe companii au început deja procesul de adaptare la standardele UE, în timp ce alți 27% se declară neutri, întrucât nu au avut până acum interacțiuni cu piața europeană. Accesul la finanțare și parteneriatele de afaceri sunt văzute ca fiind esențiale de peste 54% dintre respondenți, sugerând că fără sprijin financiar, multe companii ar întâmpina dificultăți în adaptarea la cerințele UE. Programele de formare și dezvoltare profesională sunt de asemenea prioritare, indicând că mediul de afaceri consideră educația și instruirea ca fiind critice pentru competitivitatea pe piața europeană. Suplimentar, capitolul prezintă opinia antreprenorilor vis-a-vis de relația cu economia României, relație care rămâne destul de redusă în raport cu potențialul redat de proximitatea geografică, lingvistică sau culturală. Aprofundarea relațiilor politico-economice cu România este văzută pe deplin drept o cale mai ușoară și rapidă de integrare în UE.

ASPECTE METODOLOGICE

Sondajul a fost realizat de compania CBS-Research în perioada 22 iulie – 21 august 2024. În cadrul acestuia a fost aplicată următoarea metodologie:

Datele prezentate în acest raport au fost colectate prin metoda sondajului.

Metoda de colectare: interviu telefonic moderat de intervievator (CATI- Computer-Assisted Telephone Interview).

Volumul eșantionului: 1005 antreprenori;

Tip eșantion: stratificat, probabilist, bistadial;

Criterii de stratificare: dimensiunea întreprinderii, sector al economiei, regiune;

Modalitatea de selectare a participanților: selecție aleatorie în cadrul straturilor predefinite;

Reprezentativitate: eșantionul este reprezentativ pentru întreprinderile din Republica Moldova, cu o eroare maximală de +3,1%

Perioada de colectare a datelor: 22 iulie – 21 august 2024.

Limba de comunicare: chestionarul a fost disponibil în limbile română și rusă, oferindu-se respondenților posibilitatea de a alege varianta.

Tabelul nr. 1. Structura eșantionului

Genul respondentului:	Masculin	58,1%
	Feminin	41,9%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	11,8%
	36-39 ani	12,7%
	40-49 ani	35,4%
	50-59 ani	22,4%
	60+ ani	17,8%
Funcția	Proprietar	47,3%
	Administrator	31,1%
	Contabil	21,5%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	87,6%
	Mici (10-49)	10,4%
	Medii și mari (50 +)	2,0%
Regiunea:	mun. Chișinău	60,3%
	mun. Bălți	4,6%
	Nord	8,8%
	Centru	17,2%
	Sud	9,0%
Sector de activitate	Agricultură	11,9%
	Industrie	8,8%
	Construcții	6,7%
	Comerț	37,4%
	Transport	6,6%
	HoReCa	4,1%
	Servicii	24,5%

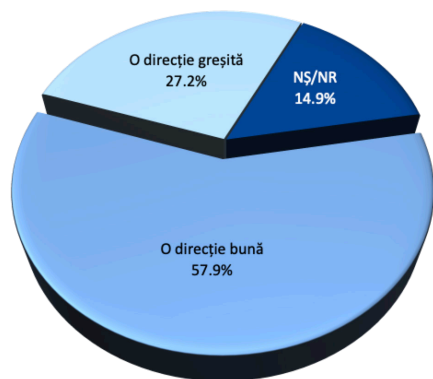
Suplimentar, sondajul a fost completat cu 11 interviuri în profunzime care acordă și o dimensiune calitativă Raportului. Interviurile au fost efectuate în perioada 19 august 2024 – 5 septembrie 2024 cu antreprenori din diverse domenii. Respondenții au fost selectați prin metoda snow-ball și au următoarele date socio-demografice: zona de activitate a companiilor a fost preponderent municipiul Chișinău (9 companii), dar și municipiile Bălți și Comrat, precum și raionul Telenești. De asemenea, doi dintre respondenți sunt vorbitori de limba rusă.

CAPITOLUL I. PERCEPȚII VIS-A-VIS DE ECONOMIA NAȚIONALĂ

1.1. În ce direcție credeți că se îndreaptă lucrurile în Republica Moldova?

Un procent semnificativ, de 58% dintre respondenți, consideră că Moldova se îndreaptă într-o direcție bună, ceea ce reflectă un optimism generalizat în rândul antreprenorilor cu privire la evoluția țării. Acest nivel ridicat de încredere poate fi influențat de măsurile recente de politici economice, stabilitatea mediului politic și progresele înregistrate în anumite sectoare. De menționat că această opinie este mai accentuată în rândul antreprenorilor care desfășoară activitatea economică în cadrul unor companii medii și mari, în timp ce antreprenorii cu companii mici și micro sunt mai reticenți. De cealaltă parte, peste 27% dintre respondenți menționează că lucrurile se îndreaptă într-o direcție greșită, ceea ce indică îngrijorări legate de anumite probleme economice, sociale sau politice, care afectează percepția publică. Prin urmare, opinia antreprenorilor relevă faptul că, deși există o majoritate care vede progrese, un număr important rămâne rezervat și îngrijorat de ritmul și consistența schimbărilor necesare pentru îmbunătățirea situației generale.

Figura 1. În ce direcție credeți că se îndreaptă lucrurile în Republica Moldova?

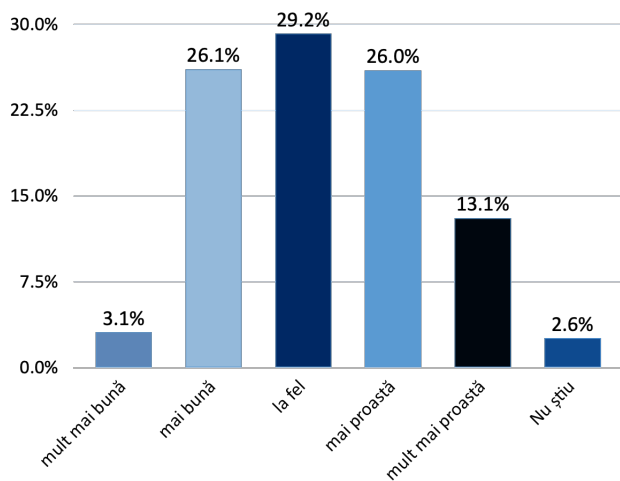

	O direcție bună	O direcție greșită	NȘ / NR
Total	57,9%	27,2%	14,9%
Genul respondentului:			
Masculin	60,0%	27,7%	12,3%
Feminin	55,1%	26,5%	18,4%
Vârsta respondentului:			
18-35 ani	51,6%	30,4%	18,0%
36-39 ani	59,0%	26,0%	15,0%
40-49 ani	57,9%	26,5%	15,6%
50-59 ani	62,8%	23,4%	13,8%
60+ ani	55,3%	32,0%	12,7%
Funcția			
Proprietar	55,9%	31,2%	13,0%
Administrator	62,9%	22,8%	14,2%
Contabil	55,3%	24,7%	20,0%
Mărimea întreprinderii:			
Micro (1-9)	58,2%	27,5%	14,3%
Mici (10-49)	51,9%	26,5%	21,6%
Medii și mari (50+)	78,5%	15,8%	5,7%
Regiunea:			
mun. Chișinău	57,9%	27,0%	15,1%
mun. Bălți	60,8%	34,6%	4,6%
Nord	52,4%	25,0%	22,6%
Centru	66,9%	21,5%	11,6%
Sud	45,1%	37,4%	17,4%
Sector de activitate			
Agricultura	52,9%	31,0%	16,0%
Industria	56,4%	28,1%	15,5%
Construcții	61,8%	25,1%	13,1%
Comerț	59,3%	28,5%	12,2%
Transport	52,4%	26,9%	20,7%
HoReCa	58,7%	27,0%	14,3%
Servicii	59,2%	23,6%	17,3%

1.2. Comparativ cu situația de acum 1 an, cum evaluați situația economiei Republicii Moldova?

Aproximativ 29% dintre respondenți consideră că situația economică actuală este mai bună sau mult mai bună decât anul trecut, sugerând că un segment considerabil al mediului de afaceri a observat progrese economice. Această percepție pozitivă este confirmată și prin cele mai recente date economice legate de PIB, investiții, rate la credite. De asemenea, unele sectoare economice ar putea să se fi adaptat mai bine la cerințele pieței, iar companiile de dimensiuni mai mari sau care beneficiază de acces la resurse externe pot observa mai ușor aceste îmbunătățiri. Pe de altă parte, 29% dintre respondenți consideră că situația a rămas neschimbată, ceea ce arată că pentru un număr mare de companii, mediul economic nu a oferit încă suficiente avantaje pentru creștere. Aceștia percep stagnarea drept un rezultat al incertitudinilor economice și politice, al lipsei de politici publice eficiente sau al dificultăților de a accesa piețe externe. În plus, 39% dintre respondenți consideră că situația economică s-a înrăutățit, semnalând probleme persistente care afectează negativ anumite sectoare, cum ar fi agricultura, care face față cu greu schimbărilor climatice și altor provocări, inclusiv de natură comercială.

Figura 2. Comparativ cu situația de acum 1 an, cum evaluați situația economiei Republicii Moldova?

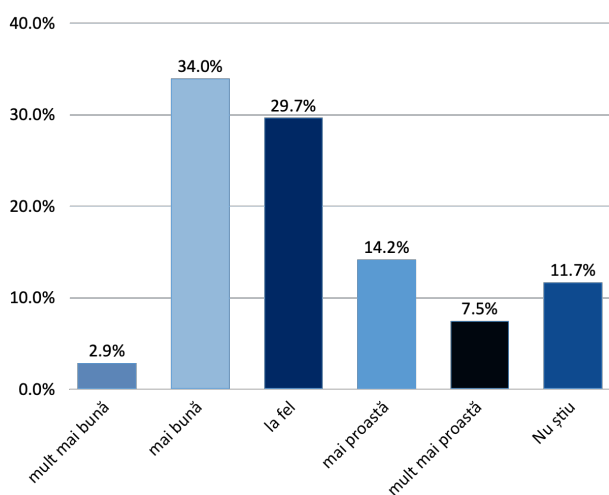

		mult mai bună	mai bună	la fel	mai proastă	mult mai proastă	Nu știu
Total		3,1%	26,1%	29,2%	26,0%	13,1%	2,6%
Genul respondentului:							
Masculin		4,2%	28,6%	26,4%	25,2%	13,5%	2,1%
Feminin		1,5%	22,6%	33,0%	27,1%	12,6%	3,2%
Vârsta respondentului:							
18-35 ani		1,0%	25,9%	30,7%	25,9%	13,3%	3,2%
36-39 ani		3,9%	25,7%	28,7%	25,2%	12,1%	4,4%
40-49 ani		2,8%	25,7%	32,2%	23,8%	12,6%	2,9%
50-59 ani		1,7%	27,5%	28,2%	29,9%	10,4%	2,3%
60+ ani		6,2%	25,5%	23,6%	26,0%	18,1%	0,6%
Funcția							
Proprietar		4,2%	27,3%	26,0%	25,1%	15,2%	2,3%
Administrator		2,4%	28,6%	29,3%	25,3%	11,7%	2,7%
Contabil		1,7%	19,9%	35,9%	29,0%	10,6%	2,9%
Mărimea întreprinderii:							
Micro (1-9)		2,9%	26,2%	29,7%	25,4%	13,3%	2,5%
Mici (10-49)		4,0%	23,8%	25,0%	29,5%	14,3%	3,4%
Medii și mari (50+)		5,1%	34,3%	29,0%	31,7%	0,0%	0,0%
Regiunea:							
mun. Chișinău		3,7%	26,9%	28,7%	26,1%	12,3%	2,4%
mun. Bălți		0,0%	39,1%	30,4%	15,8%	13,0%	1,6%
Nord		2,8%	23,2%	27,3%	35,0%	11,1%	0,6%
Centru		2,9%	26,5%	30,0%	24,4%	12,1%	4,2%
Sud		1,2%	16,2%	32,0%	24,9%	22,5%	3,2%
Sector de activitate							
Agricultura		2,4%	21,0%	27,2%	30,3%	15,8%	3,3%
Industria		2,3%	24,7%	19,2%	32,6%	20,1%	1,1%
Construcții		2,2%	30,7%	33,3%	20,3%	9,2%	4,4%
Comerț		3,6%	23,3%	31,3%	26,1%	12,9%	2,8%
Transport		1,8%	26,3%	31,1%	30,7%	7,7%	2,4%
HoReCa		2,8%	25,0%	34,7%	18,2%	12,3%	7,0%
Servicii		3,6%	32,2%	27,8%	22,9%	12,3%	1,3%

1.3. Cum credeți că va fi situația economiei Republicii Moldova în următoarele 12 luni?

Privind spre viitor, 37% dintre respondenți consideră că situația economică a țării se va îmbunătăți în următoarele 12 luni. Acest optimism poate reflecta așteptările mediului de afaceri față de posibilele reforme guvernamentale, care ar urma să sprijine dezvoltarea economică, îmbunătățirea infrastructurii și creșterea accesului la noi piețe prin integrarea europeană. Respondenții ar putea fi încurajați și de perspectivele de stabilitate politică și de o cooperare mai strânsă cu partenerii externi, ceea ce ar facilita investițiile și dezvoltarea afacerilor. Chiar și așa, 30% dintre respondenți anticipează că situația economică va rămâne neschimbată, ceea ce indică o prudență considerabilă în fața incertitudinilor politice și economice. Acest segment ar putea fi influențat de riscurile globale, cum ar fi volatilitatea prețurilor la materii prime sau accesul limitat la finanțare. În același timp, un procent de 22% dintre respondenți anticipează o înrăutățire a situației economice, ceea ce ar putea reflecta îngrijorările privind instabilitatea politică internă, creșterea inflației sau dificultățile legate de implementarea reformelor structurale necesare pentru a stimula creșterea economică.

Figura 3. Cum credeți că va fi situația economiei Republicii Moldova în următoarele 12 luni?

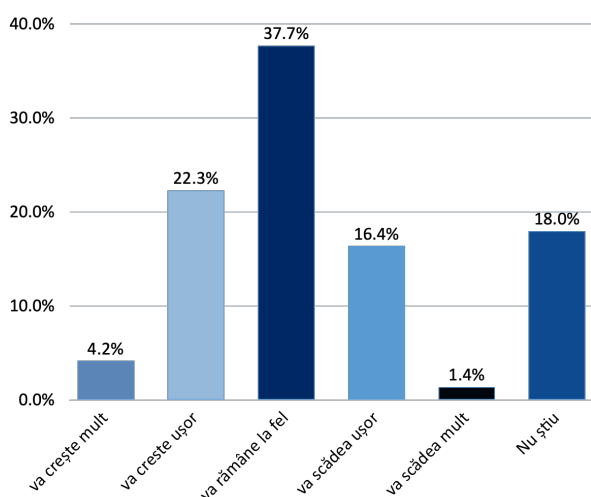

		mult mai bună	mai bună	la fel	mai proastă	mai mult proastă	Nu știu
Total		2,9%	34,0%	29,7%	14,2%	7,5%	11,7%
Genul respondentului:	Masculin	3,6%	32,2%	28,1%	15,4%	8,6%	12,0%
	Feminin	1,9%	36,4%	31,9%	12,5%	5,9%	11,4%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	1,4%	36,0%	29,9%	14,3%	9,3%	9,2%
	36-39 ani	4,1%	30,0%	35,5%	14,8%	7,1%	8,5%
	40-49 ani	2,9%	31,5%	34,3%	9,8%	8,6%	12,9%
	50-59 ani	1,7%	36,5%	26,2%	18,8%	4,6%	12,2%
	60+ ani	4,7%	37,1%	20,8%	16,9%	7,8%	12,8%
Funcția	Proprietar	3,7%	30,1%	31,4%	14,2%	8,3%	12,3%
	Administrator	2,8%	38,0%	28,1%	12,9%	7,1%	11,1%
	Contabil	1,4%	36,8%	28,3%	16,1%	6,1%	11,4%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	2,8%	33,9%	30,0%	14,6%	6,8%	11,9%
	Mici (10-49)	2,8%	32,7%	28,9%	13,0%	13,3%	9,3%
	Medii și mari (50+)	10,1%	45,4%	21,1%	2,9%	5,1%	15,4%
Regiunea:	mun. Chișinău	3,6%	32,6%	31,2%	14,4%	6,5%	11,7%
	mun. Bălți	2,9%	37,8%	28,8%	11,6%	11,7%	7,1%
	Nord	2,3%	35,5%	25,5%	18,0%	3,4%	15,4%
	Centru	1,6%	38,8%	29,8%	13,7%	8,7%	7,4%
Sector de activitate	Sud	1,2%	30,4%	24,3%	11,4%	13,5%	19,1%
	Agricultura	2,3%	33,4%	24,8%	19,9%	7,2%	12,4%
	Industria	3,4%	32,8%	23,1%	19,2%	9,0%	12,6%
	Construcții	4,4%	36,9%	22,4%	13,6%	4,4%	18,4%
	Comerț	1,5%	34,9%	29,6%	13,5%	8,3%	12,1%
	Transport	0,0%	28,8%	35,3%	14,1%	6,7%	15,2%
	HoReCa	4,5%	34,1%	38,8%	5,8%	5,2%	11,5%
	Servicii	5,3%	33,8%	33,6%	12,3%	7,3%	7,7%

1.4. În opinia dvs., ce se va întâmpla cu ratele dobânzilor la credite în următoarele 12 luni?

Un procent de 38% dintre respondenți consideră că dobânda la credite va rămâne neschimbată în următoarele 12 luni. Aceasta sugerează o așteptare de stabilitate pe piața financiară, ceea ce ar permite companiilor să acceseze împrumuturi pentru investiții și dezvoltare, fără a întâmpina creșteri semnificative ale costurilor de creditare. Această percepție este crucială pentru companiile care au nevoie de finanțare pentru proiectele de extindere sau modernizare a operațiunilor. Cu toate acestea, 26% dintre respondenți anticipează o creștere a dobânzilor, reflectând preocupările legate de inflație și de o posibilă înăsprire a politicii monetare. O creștere a dobânzilor ar putea afecta negativ planurile de investiții ale companiilor, în special în sectoarele unde finanțarea pe termen lung este esențială. Pe de altă parte, doar 18% dintre respondenți estimează o scădere a dobânzilor, ceea ce ar putea indica speranțe reduse privind relaxarea condițiilor de creditare în viitorul apropiat.

Figura 4. În opinia dvs., ce se va întâmpla cu ratele dobânzilor la credite în următoarele 12 luni?

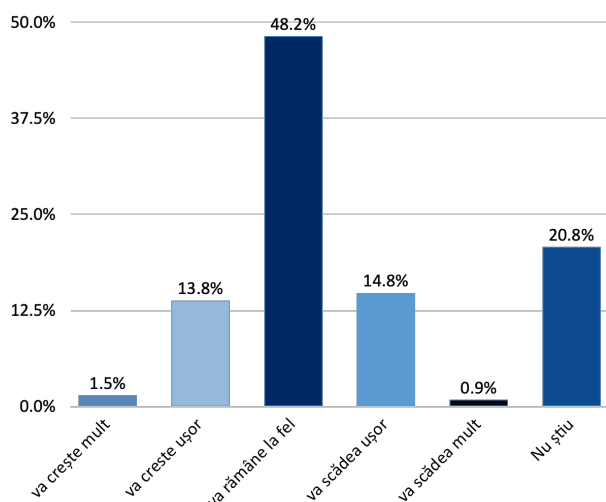

		va crește mult	va crește ușor	va rămâne la fel	va scădea ușor	va scădea mult	Nu știu
Total		4,2%	22,3%	37,7%	16,4%	1,4%	18,0%
Genul respondentului:	Masculin	3,3%	16,8%	41,6%	19,7%	1,5%	17,0%
	Feminin	5,4%	29,9%	32,4%	11,8%	1,2%	19,3%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	6,0%	35,1%	32,2%	16,7%	0,0%	10,1%
	36-39 ani	3,5%	18,9%	42,2%	17,9%	3,4%	14,2%
	40-49 ani	3,1%	17,7%	43,5%	19,8%	0,6%	15,4%
	50-59 ani	5,2%	20,1%	34,2%	13,8%	2,7%	24,0%
	60+ ani	4,4%	28,2%	31,4%	11,7%	0,8%	23,5%
Funcția	Proprietar	4,0%	17,1%	39,7%	19,7%	2,0%	17,5%
	Administrator	3,3%	23,2%	41,8%	14,4%	0,6%	16,7%
	Contabil	6,0%	32,5%	27,6%	12,0%	1,2%	20,7%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	4,3%	21,6%	37,8%	17,1%	1,4%	17,8%
	Mici (10-49)	4,5%	25,3%	37,4%	10,5%	1,1%	21,2%
	Medii și mari (50+)	0,0%	37,8%	38,7%	15,3%	0,0%	8,2%
Regiunea:	mun. Chișinău	3,7%	21,8%	38,3%	17,7%	1,3%	17,2%
	mun. Bălți	5,9%	15,8%	34,6%	17,5%	3,0%	23,3%
	Nord	5,2%	28,8%	39,2%	8,1%	2,1%	16,6%
	Centru	3,7%	24,0%	35,1%	17,4%	1,6%	18,3%
Sector de activitate	Sud	6,9%	19,3%	39,1%	13,6%	0,0%	21,1%
	Agricultura	6,7%	24,5%	39,0%	14,7%	0,5%	14,6%
	Industria	3,4%	17,4%	38,3%	19,8%	2,7%	18,4%
	Construcții	0,0%	19,2%	47,7%	13,1%	2,2%	17,9%
	Comerț	3,2%	24,9%	36,3%	15,7%	0,9%	19,1%
	Transport	2,4%	19,2%	28,4%	22,1%	1,8%	26,1%
	HoReCa	2,8%	22,1%	38,6%	13,8%	0,0%	22,6%
	Servicii	6,6%	20,8%	38,8%	17,0%	2,0%	14,8%

1.5. În opinia dvs. ce se va întâmpla cu ratele la dobânzilor la depozite în următoarele 12 luni?

Aproximativ 48% dintre respondenți consideră că dobânda la depozitele bancare va rămâne la fel în următoarele 12 luni, ceea ce reflectă o așteptare de stabilitate financiară. Aceasta este o perspectivă importantă pentru companiile care își gestionează fluxurile de numerar prin depozite pe termen scurt și mediu. Această stabilitate poate oferi companiilor predictibilitatea necesară pentru a-și planifica eficient operațiunile și pentru a evita riscurile asociate cu fluctuațiile mari ale dobânzilor. În schimb, 15% dintre respondenți anticipează o creștere a dobânzilor la depozite, ceea ce sugerează că unele companii se așteaptă la condiții mai favorabile de economisire și gestionare a capitalului în viitor. În contrast, 16% dintre respondenți prevăd o scădere a dobânzilor, ceea ce reflectă o oarecare îngrijorare privind diminuarea randamentelor la depozite, lucru care ar putea afecta profitabilitatea companiilor ce mizează pe aceste instrumente financiare.

Figura 5. În opinia dvs. ce se va întâmpla cu ratele la dobânzilor la depozite în următoarele 12 luni?

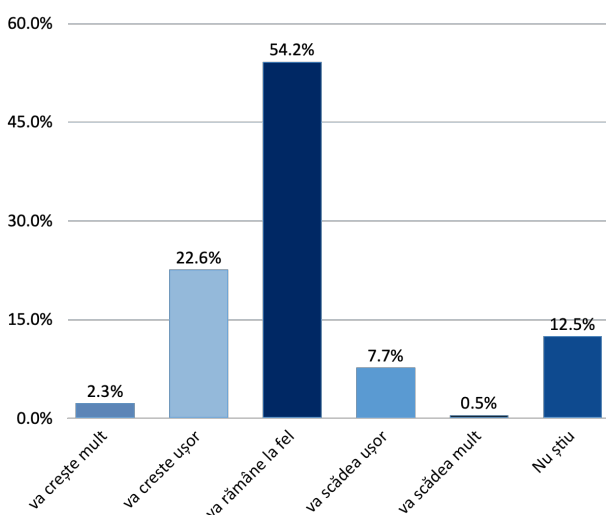

		va crește mult	va crește ușor	va rămâne la fel	va scădea ușor	va scădea mult	Nu știu
Total		1,5%	13,8%	48,2%	14,8%	0,9%	20,8%
Genul respondentului:	Masculin	1,3%	12,5%	51,8%	15,1%	0,7%	18,6%
	Feminin	1,8%	15,7%	43,2%	14,3%	1,1%	23,9%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	1,4%	18,7%	55,1%	12,2%	0,0%	12,6%
	36-39 ani	1,8%	13,1%	52,8%	13,4%	0,5%	18,5%
	40-49 ani	1,1%	10,7%	48,9%	18,3%	0,7%	20,4%
	50-59 ani	0,3%	16,5%	43,2%	13,0%	1,3%	25,6%
	60+ ani	3,9%	13,9%	45,4%	12,6%	1,5%	22,8%
Funcția	Proprietar	1,2%	12,8%	49,2%	16,0%	0,6%	20,3%
	Administrator	1,8%	14,5%	50,5%	14,0%	0,5%	18,6%
	Contabil	1,9%	14,9%	42,7%	13,1%	2,1%	25,3%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	1,6%	13,1%	48,4%	15,0%	0,7%	21,2%
	Mici (10-49)	1,5%	18,5%	43,9%	14,2%	2,6%	19,3%
	Medii și mari (50+)	0,0%	18,9%	60,0%	8,0%	0,0%	13,1%
Regiunea:	mun. Chișinău	0,9%	14,1%	46,5%	16,0%	0,9%	21,6%
	mun. Bălți	2,9%	8,8%	59,1%	5,8%	0,0%	23,4%
	Nord	2,8%	14,9%	44,5%	10,5%	1,9%	25,4%
	Centru	1,2%	12,1%	55,2%	16,3%	0,0%	15,3%
	Sud	4,8%	16,7%	44,1%	12,2%	2,0%	20,2%
Sector de activitate	Agricultura	2,5%	18,3%	47,2%	11,3%	1,9%	18,9%
	Industria	2,5%	14,5%	46,9%	18,8%	1,1%	16,2%
	Construcții	0,0%	9,2%	60,7%	18,8%	0,0%	11,4%
	Comerț	1,6%	12,8%	47,5%	14,5%	0,9%	22,7%
	Transport	0,0%	17,7%	46,3%	10,2%	1,8%	24,0%
	HoReCa	1,9%	13,4%	50,5%	13,6%	0,0%	20,6%
	Servicii	1,4%	13,2%	46,9%	15,7%	0,4%	22,4%

1.6. În opinia dvs. cum va evolua cursul de schimb MDL/EUR în următoarele 12 luni?

Un procent semnificativ, de 54% dintre respondenți, estimează că cursul de schimb valutar va rămâne neschimbat în următoarele 12 luni. Această așteptare de stabilitate reflectă încrederea în politica monetară a Băncii Naționale a Moldovei și în măsurile economice adoptate pentru menținerea unui echilibru valutar. Companiile care operează în domenii sensibile la fluctuațiile valutare, cum ar fi importurile și exporturile, se pot baza pe această stabilitate pentru a-și planifica mai eficient costurile și veniturile. Pe de altă parte, 25% dintre respondenți anticipează o depreciere a leului față de euro, ceea ce ar putea reflecta îngrijorări legate de riscurile externe și posibilele presiuni inflaționiste interne. Aceasta poate influența negativ afacerile care depind de importuri, dar ar putea avantaja exportatorii care își vând produsele în euro. Un segment mai mic, de 8%, estimează o apreciere a leului, sugerând un nivel redus de optimism cu privire la întărirea monedei naționale.

Figura 6. În opinia dvs. cum va evolua cursul de schimb MDL/EUR în următoarele 12 luni?

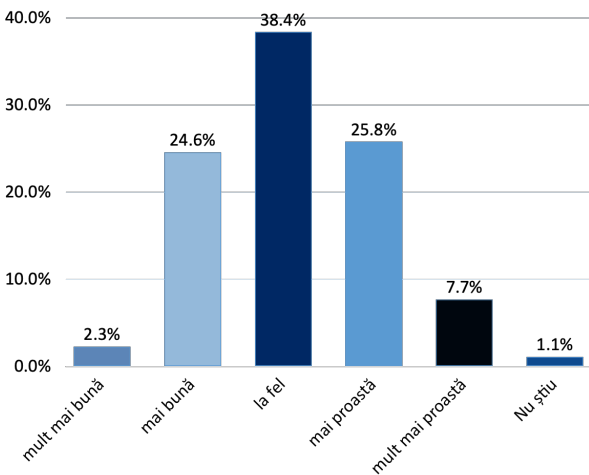
		va crește mult	va crește ușor	va rămâne la fel	va scădea ușor	va scădea mult	Nu știu
Total		2,3%	22,6%	54,2%	5,4%	0,5%	12,5%
Genul respondentului:	Masculin	2,0%	21,4%	58,3%	5,8%	0,6%	11,7%
	Feminin	2,8%	24,3%	48,5%	4,8%	0,5%	13,7%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	4,8%	26,1%	51,3%	5,1%	0,0%	6,8%
	36-39 ani	1,6%	23,7%	53,4%	5,3%	1,8%	11,7%
	40-49 ani	2,2%	22,7%	53,7%	5,3%	0,6%	11,9%
	50-59 ani	2,3%	21,4%	53,9%	5,3%	0,5%	17,3%
	60+ ani	1,6%	21,0%	58,1%	5,8%	0,0%	12,3%
Funcția	Proprietar	1,7%	21,4%	57,7%	5,7%	0,7%	11,6%
	Administrator	2,9%	22,2%	54,2%	5,4%	0,7%	12,2%
	Contabil	3,0%	25,9%	46,5%	4,6%	0,0%	15,1%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	2,5%	22,2%	53,7%	5,3%	0,6%	12,8%
	Mici (10-49)	1,7%	26,5%	57,3%	5,7%	0,0%	9,8%
	Medii și mari (50+)	0,0%	21,1%	61,3%	6,1%	0,0%	17,6%
Regiunea:	mun. Chișinău	1,9%	24,2%	51,6%	5,1%	0,7%	13,8%
	mun. Bălți	3,0%	7,1%	72,3%	7,2%	0,0%	5,8%
	Nord	3,2%	20,8%	55,5%	5,5%	0,0%	14,3%
	Centru	2,8%	21,3%	57,4%	5,7%	0,0%	8,2%
	Sud	3,4%	24,1%	54,6%	5,4%	1,4%	13,9%
Sector de activitate	Agricultura	4,4%	24,6%	53,9%	5,3%	0,0%	10,0%
	Industria	2,5%	27,0%	60,5%	6,0%	0,0%	7,3%
	Construcții	0,0%	14,2%	59,1%	5,9%	0,0%	22,3%
	Comerț	0,6%	25,3%	50,6%	5,0%	0,6%	12,5%
	Transport	7,7%	24,4%	48,5%	4,8%	0,0%	17,6%
	HoReCa	1,4%	12,8%	64,1%	6,4%	0,0%	17,6%
	Servicii	3,3%	19,4%	56,1%	5,6%	1,4%	10,9%

CAPITOLUL II. PERCEPȚII PRIVIND PROPRIA AFACERE

2.1. Comparativ cu situația de acum 1 an, cum caracterizați situația financiară a companiei dvs. la moment?

Un procent de 38% dintre respondenți consideră că situația financiară a companiei lor a rămas stabilă în comparație cu anul precedent, ceea ce reflectă o reziliență economică în fața provocărilor recente. De asemenea, 27% dintre companii au raportat o îmbunătățire a situației financiare, semn că, în ciuda dificultăților generale, există afaceri care au reușit să se adapteze și să-și optimizeze operațiunile pentru a-și crește profitabilitatea. Acest lucru sugerează că anumite sectoare au avut succes în valorificarea oportunităților din piață. Pe de altă parte, 25% dintre respondenți au remarcat o înrăutățire a situației financiare, ceea ce subliniază faptul că mediul de afaceri din Republica Moldova se confruntă cu provocări economice considerabile. Un segment mai restrâns, de 8%, raportează o deteriorare semnificativă, semnalând probleme economice grave care afectează anumite afaceri, fie din cauza schimbărilor în cererea pieței, fie din cauza problemelor legate de costurile operaționale. Această diversitate a experiențelor indică o dinamică variată a mediului de afaceri, unde stabilitatea și succesul coexistă cu provocări majore pentru unele companii.

Figura 7. Comparativ cu situația de acum 1 an, cum caracterizați situația financiară a companiei dvs. la moment?

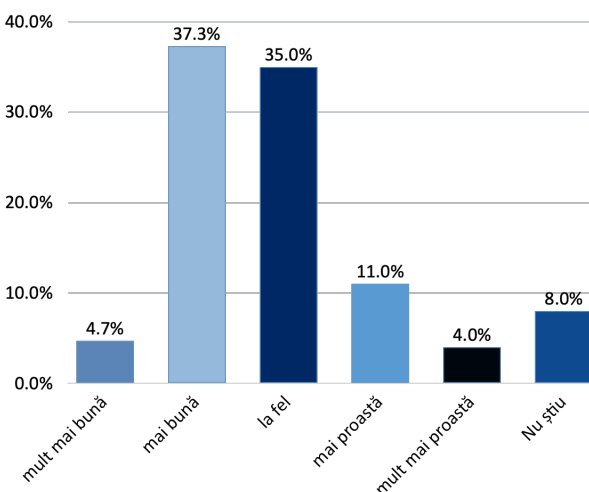

		mult mai bună	mai bună	la fel	mai proastă	mult mai proastă	Nu știu
Total		2,3%	24,6%	38,4%	25,8%	7,7%	1,1%
Genul respondentului:	Masculin	2,6%	26,8%	37,8%	24,4%	7,3%	1,1%
	Feminin	2,0%	21,5%	39,2%	27,7%	8,4%	1,2%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	3,2%	25,4%	39,3%	23,4%	7,8%	0,9%
	36-39 ani	8,2%	26,5%	36,8%	23,4%	5,1%	0,0%
	40-49 ani	1,7%	27,3%	38,2%	22,2%	9,8%	0,7%
	50-59 ani	0,5%	22,0%	39,4%	31,6%	4,9%	1,7%
	60+ ani	1,2%	20,6%	38,1%	28,6%	9,2%	2,3%
Funcția	Proprietar	3,5%	25,3%	35,9%	26,4%	7,9%	1,0%
	Administrator	1,4%	27,2%	41,4%	21,5%	6,6%	1,8%
	Contabil	1,2%	19,2%	39,5%	30,6%	9,0%	0,5%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	2,3%	24,8%	38,8%	25,1%	7,9%	1,0%
	Mici (10-49)	2,1%	20,1%	36,1%	32,7%	6,4%	2,5%
	Medii și mari (50+)	5,2%	37,3%	31,1%	18,9%	7,5%	0,0%
Regiunea:	mun. Chișinău	2,4%	26,2%	39,9%	22,9%	7,0%	1,6%
	mun. Bălți	7,1%	27,9%	43,3%	15,8%	5,9%	0,0%
	Nord	1,3%	21,8%	32,3%	34,3%	9,1%	1,3%
	Centru	1,8%	24,7%	33,7%	31,0%	8,9%	0,0%
	Sud	2,0%	14,6%	40,8%	31,9%	10,1%	0,6%
	Sector de activitate	Agricultura	1,9%	17,6%	33,1%	36,2%	9,7%
	Industria	1,1%	24,8%	36,1%	30,0%	6,9%	1,1%
	Construcții	2,9%	29,1%	35,4%	19,1%	11,4%	2,2%
	Comerț	1,2%	24,1%	39,4%	26,0%	8,5%	0,8%
	Transport	6,0%	17,6%	39,6%	31,1%	5,8%	0,0%
	HoReCa	3,1%	29,2%	37,7%	22,2%	5,0%	2,8%
	Servicii	3,5%	28,6%	40,9%	19,8%	5,9%	1,3%

2.2. Cum credeți că va fi situația financiară a companiei dvs. în următoarele 12 luni?

Răspunsurile la această întrebare arată că 42% dintre respondenți sunt optimiști și anticipează o îmbunătățire a situației financiare a companiei lor în următoarele 12 luni. Acest optimism poate reflecta așteptările privind condiții economice mai favorabile, creșterea cererii pe piețele interne și externe, precum și accesul la noi surse de finanțare. De asemenea, companiile din sectoarele care beneficiază de pe urma integrării economice cu Uniunea Europeană sau a creșterii stabilității politice pot avea încredere în perspectivele lor de creștere. Totuși, 35% dintre respondenți estimează că situația financiară va rămâne neschimbată, ceea ce indică o abordare mai prudentă. Aceste companii ar putea să nu aștepte schimbări semnificative în contextul lor operațional, preferând să mențină o strategie conservatoare. În același timp, 15% anticipează o deteriorare a situației, ceea ce sugerează provocări legate de scăderea cererii, creșterea costurilor sau dificultăți în accesul la finanțare. Acest segment ar putea fi mai vulnerabil la riscurile economice globale sau la fluctuațiile de pe piața internă.

Figura 8. Cum credeți că va fi situația financiară a companiei dvs. în următoarele 12 luni?

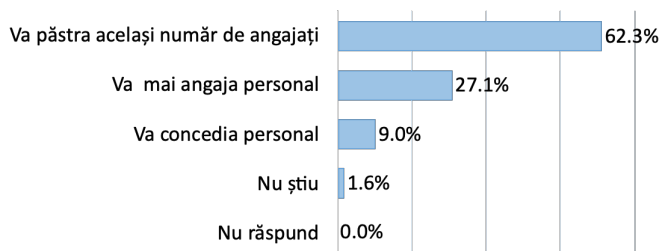

		mult mai bună	mai bună	la fel	mai proastă	mult mai proastă	Nu știu
Total		4,7%	37,3%	35,0%	11,0%	4,0%	8,0%
Genul respondentului:	Masculin	5,2%	36,7%	36,0%	9,9%	4,4%	7,8%
	Feminin	4,0%	38,1%	33,6%	12,6%	3,4%	8,3%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	5,5%	48,9%	22,2%	12,3%	3,7%	7,4%
	36-39 ani	9,2%	36,0%	38,0%	7,4%	4,2%	5,2%
	40-49 ani	4,8%	42,7%	34,8%	6,6%	4,3%	6,9%
	50-59 ani	3,6%	32,8%	38,1%	13,8%	3,9%	7,9%
	60+ ani	2,0%	25,4%	37,8%	18,2%	3,6%	13,1%
Funcția	Proprietar	6,2%	38,2%	34,7%	8,6%	4,1%	8,2%
	Administrator	3,0%	40,2%	34,2%	11,3%	3,7%	7,5%
	Contabil	3,7%	31,0%	36,7%	15,8%	4,2%	8,5%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	4,7%	36,9%	35,4%	11,2%	3,9%	8,0%
	Mici (10-49)	3,6%	39,1%	33,0%	11,2%	6,0%	7,2%
	Medii și mari (50+)	10,4%	45,1%	25,7%	2,9%	0,0%	15,8%
Regiunea:	mun. Chișinău	5,7%	37,7%	37,5%	8,6%	3,3%	7,3%
	mun. Bălți	3,0%	36,1%	42,1%	14,6%	0,0%	4,2%
	Nord	4,2%	33,3%	27,9%	16,8%	8,2%	9,6%
	Centru	3,4%	39,7%	32,7%	12,4%	5,1%	6,7%
	Sud	1,2%	34,6%	26,1%	17,4%	4,6%	16,1%
	Sector de activitate	Agricultura	1,9%	33,5%	30,7%	14,5%	8,2%
	Industria	6,0%	35,3%	30,5%	16,5%	6,8%	4,8%
	Construcții	6,5%	39,7%	35,9%	4,4%	6,5%	7,0%
	Comerț	4,1%	36,7%	34,8%	12,9%	3,5%	7,9%
	Transport	6,0%	34,0%	38,9%	9,2%	1,8%	10,2%
	HoReCa	2,8%	46,4%	33,5%	5,1%	1,4%	10,9%
	Servicii	5,8%	39,3%	37,9%	7,8%	2,0%	7,2%

2.3. Ce acțiuni v-a întreprinde compania dvs. în următoarele 12 luni pe dimensiunea forței de muncă?

Aproximativ 62% dintre respondenți estimează că vor menține același număr de angajați în următoarele 12 luni, ceea ce indică o stabilitate a locurilor de muncă în mediul de afaceri și o percepție generală că nu sunt necesare reduceri semnificative de personal. Această stabilitate reflectă încrederea companiilor că vor putea gestiona provocările economice fără a recurge la măsuri drastice de reducere a costurilor. Mai mult ca atât, 27% dintre respondenți anticipează că vor angaja personal suplimentar, ceea ce este un semn pozitiv al creșterii economice și al extinderii afacerilor în anumite sectoare. Totuși, 9% dintre respondenți prevăd că vor reduce personalul, ceea ce sugerează că există și companii care se confruntă cu dificultăți sau care vor trebui să adopte măsuri de eficientizare pentru a rămâne competitive. Această variație în răspunsuri reflectă o dinamică mixtă pe piață, unde unele companii sunt în expansiune, în timp ce altele încearcă să facă față provocărilor economice.

Figura 9. Ce acțiuni v-a întreprinde compania dvs. în următoarele 12 luni pe dimensiunea forței de muncă?

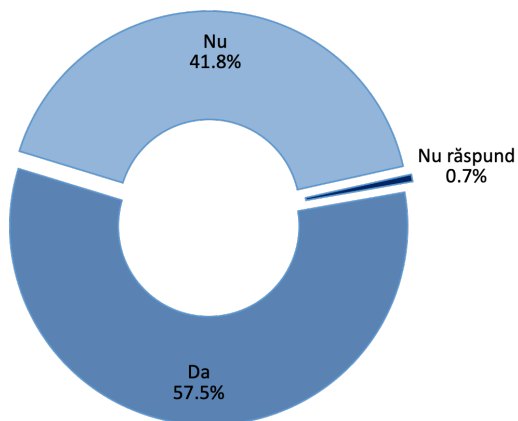

		Va mai angaja personal	Va păstra același număr de angajați	la fel	mai proastă	mai mult proastă
Total		27,1%	62,3%	9,0%	1,6%	0,0%
Genul respondentului:	Masculin	31,9%	57,2%	9,4%	1,5%	0,0%
	Feminin	20,5%	69,4%	8,5%	1,6%	0,1%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	42,0%	49,6%	7,5%	0,9%	0,0%
	36-39 ani	32,3%	58,4%	9,2%	0,0%	0,0%
	40-49 ani	30,2%	60,4%	7,4%	1,8%	0,1%
	50-59 ani	21,9%	63,9%	11,9%	2,3%	0,0%
	60+ ani	13,9%	75,1%	9,5%	1,6%	0,0%
Funcția	Proprietar	29,6%	59,9%	9,3%	1,2%	0,0%
	Administrator	33,2%	56,4%	7,4%	2,9%	0,1%
	Contabil	12,7%	76,2%	10,6%	0,5%	0,0%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	27,2%	62,2%	8,9%	1,7%	0,1%
	Mici (10-49)	24,6%	63,5%	11,0%	1,0%	0,0%
	Medii și mari (50+)	36,1%	58,6%	5,2%	0,0%	0,0%
Regiunea:	mun. Chișinău	31,1%	58,0%	8,9%	2,0%	0,1%
	mun. Bălți	26,3%	62,0%	11,7%	0,0%	0,0%
	Nord	14,2%	74,3%	11,6%	0,0%	0,0%
	Centru	27,1%	64,5%	7,1%	1,3%	0,0%
	Sud	13,0%	75,6%	9,8%	1,6%	0,0%
Sector de activitate	Agricultura	17,3%	71,0%	11,3%	0,0%	0,4%
	Industria	31,5%	59,1%	7,1%	2,3%	0,0%
	Construcții	29,6%	61,7%	8,7%	0,0%	0,0%
	Comerț	27,8%	59,0%	11,3%	1,9%	0,0%
	Transport	23,6%	67,2%	7,1%	2,2%	0,0%
	HoReCa	33,4%	55,2%	8,1%	3,3%	0,0%
	Servicii	28,3%	64,4%	5,9%	1,4%	0,0%

2.4. În ultimele 12 luni, compania dvs. a investit resurse în dezvoltarea / extinderea activităților?

Aproximativ 58% dintre respondenți au investit resurse în dezvoltarea sau extinderea activităților lor în ultimele 12 luni, ceea ce indică o dorință clară de creștere și adaptare la cerințele pieței. Acest lucru sugerează că, în ciuda provocărilor economice, o mare parte a companiilor și-a menținut o strategie pro-activă de investiții, fie pentru a-și extinde piața, fie pentru a-și îmbunătăți eficiența operațională. Cu toate acestea, 42% dintre respondenți nu au investit în dezvoltare, ceea ce poate reflecta o prudență sporită sau o lipsă de resurse financiare disponibile pentru extindere. Aceste date indică faptul că, deși există o tendință clară de creștere, o parte semnificativă a companiilor se confruntă cu incertitudini economice sau provocări care le împiedică să aloce resurse pentru investiții.

Figura 10. În ultimele 12 luni, compania dvs. a investit resurse în dezvoltarea / extinderea activităților?

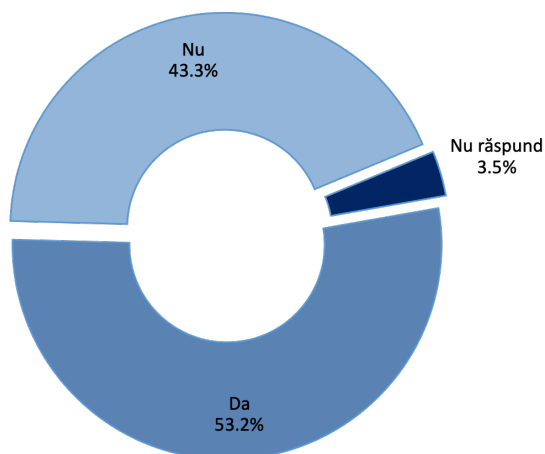
		da	nu	nu răspund
Total		57,5%	41,8%	0,7%
Genul respondentului:	Masculin	61,3%	38,4%	0,3%
	Feminin	52,3%	46,6%	1,1%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	75,4%	21,6%	2,9%
	36-39 ani	63,7%	36,3%	0,0%
	40-49 ani	53,9%	45,8%	0,3%
	50-59 ani	56,3%	42,6%	1,0%
	60+ ani	49,8%	50,2%	0,0%
Funcția	Proprietar	58,5%	41,3%	0,2%
	Administrator	60,5%	38,1%	1,4%
	Contabil	51,0%	48,4%	0,6%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	57,9%	41,5%	0,7%
	Mici (10-49)	50,0%	49,0%	1,0%
	Medii și mari (50+)	81,1%	18,9%	0,0%
Regiunea:	mun. Chișinău	55,7%	43,6%	0,7%
	mun. Bălți	53,7%	43,4%	3,0%
	Nord	61,4%	38,6%	0,0%
	Centru	63,6%	36,4%	0,0%
	Sud	56,2%	42,4%	1,4%
Sector de activitate	Agricultura	71,5%	28,5%	0,0%
	Industria	57,1%	41,7%	1,1%
	Construcții	57,5%	42,5%	0,0%
	Comerț	57,0%	42,4%	0,6%
	Transport	58,1%	41,9%	0,0%
	HoReCa	59,8%	40,2%	0,0%
	Servicii	51,0%	47,6%	1,4%

2.5. Estimați ca în următoarele 12 luni, compania dvs. va investi resurse în dezvoltarea / extinderea activităților?

Privind spre viitor, 53% dintre respondenți intenționează să investească în dezvoltarea sau extinderea afacerilor lor în următoarele 12 luni, ceea ce indică un optimism considerabil în mediul de afaceri. Acest procent sugerează că majoritatea companiilor anticipează oportunități de creștere și se pregătesc să valorifice îmbunătățirile economice sau noile oportunități de pe piață.

În schimb, 43% dintre respondenți nu planifică astfel de investiții, reflectând o prudență sau incertitudine legată de condițiile economice și politice viitoare. Această prudență poate fi influențată de riscuri percepute, cum ar fi accesul la finanțare, volatilitatea piețelor sau costurile ridicate ale investițiilor.

Figura 11. Estimați ca în următoarele 12 luni, compania dvs. va investi resurse în dezvoltarea / extinderea activităților?

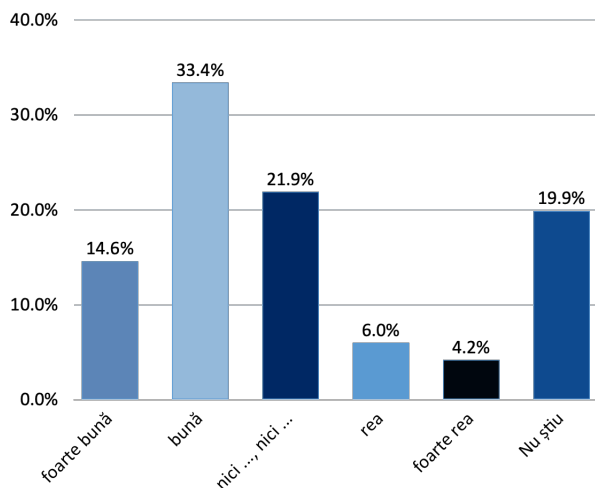
		da	nu	nu răspund
Total		53,2%	43,3%	3,5%
Genul respondentului:	Masculin	58,2%	39,2%	2,6%
	Feminin	46,2%	49,0%	4,9%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	69,0%	27,0%	4,0%
	36-39 ani	57,1%	39,2%	3,7%
	40-49 ani	54,4%	42,9%	2,7%
	50-59 ani	49,2%	46,2%	4,5%
	60+ ani	42,6%	54,0%	3,4%
Funcția	Proprietar	56,6%	40,8%	2,6%
	Administrator	55,6%	40,7%	3,7%
	Contabil	42,2%	52,5%	5,2%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	52,9%	43,2%	3,9%
	Mici (10-49)	51,3%	47,7%	1,0%
	Medii și mari (50+)	75,9%	24,1%	0,0%
Regiunea:	mun. Chișinău	54,2%	42,2%	3,6%
	mun. Bălți	53,7%	43,4%	3,0%
	Nord	41,9%	52,4%	5,7%
	Centru	59,1%	40,1%	0,8%
	Sud	45,5%	48,1%	6,4%
Sector de activitate	Agricultura	54,6%	42,5%	2,9%
	Industria	58,9%	40,0%	1,1%
	Construcții	48,3%	49,5%	2,2%
	Comerț	49,4%	47,4%	3,3%
	Transport	60,5%	37,3%	2,2%
	HoReCa	60,1%	33,1%	6,8%
	Servicii	54,5%	40,3%	5,2%

CAPITOLUL III. PERCEPȚII PRIVIND SERVICIILE PUBLICE

3.1. În opinia dvs., cum va fi activitatea Președintelui Republicii Moldova în următoarele 12 luni?

În ceea ce privește activitatea președintelui, 48% dintre respondenți sunt de părere că aceasta va fi bună sau foarte bună în următoarele 12 luni. Acest nivel de încredere sugerează că o parte semnificativă a mediului de afaceri percepe Președinția ca având un rol pozitiv în stabilitatea politică și în crearea unui climat propice dezvoltării economice. Respondenții optimiști ar putea fi influențați de măsurile anunțate de Președinție care vizează îmbunătățirea relațiilor internaționale și susținerea reformelor structurale, elemente esențiale pentru stimularea investițiilor și creșterea economică. Totuși, 32% dintre respondenți au percepții neutre sau negative, ceea ce sugerează anumite rezerve față de capacitatea președintelui de a influența în mod pozitiv economia și climatul de afaceri. Aceasta poate reflecta lipsa de încredere în politica actuală sau incertitudini legate de politicile viitoare.

Figura 12. În opinia dvs., cum va fi activitatea Președintelui Republicii Moldova în următoarele 12 luni?

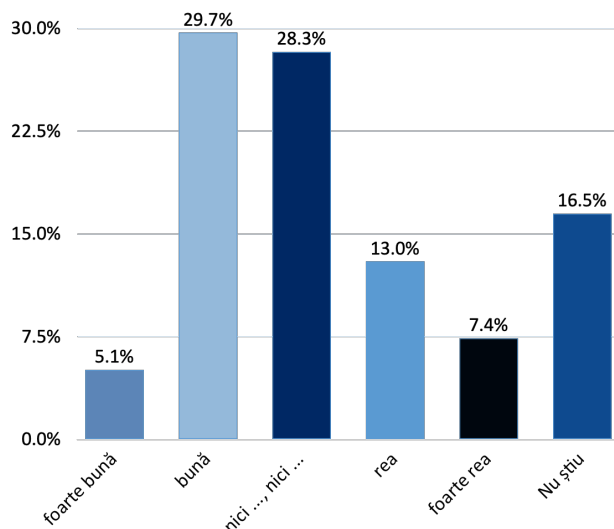

		foarte bună	bună	nici..., nici...	rea	foarte rea	Nu știu
Total		14,6%	33,4%	21,9%	6,0%	4,2%	19,9%
Genul respondentului:	Masculin	16,2%	31,6%	19,8%	6,9%	4,9%	20,5%
	Feminin	12,5%	35,8%	24,9%	4,8%	3,1%	18,9%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	10,5%	30,2%	27,2%	6,7%	1,8%	23,6%
	36-39 ani	9,3%	32,4%	31,6%	5,5%	5,7%	15,4%
	40-49 ani	16,8%	32,6%	21,1%	6,3%	3,5%	19,6%
	50-59 ani	17,5%	33,4%	17,2%	4,6%	5,1%	22,2%
	60+ ani	13,1%	37,7%	19,4%	7,1%	4,6%	18,1%
Funcția	Proprietar	16,6%	28,9%	22,7%	7,9%	5,3%	18,7%
	Administrator	15,4%	39,1%	18,6%	4,3%	3,6%	18,9%
	Contabil	9,1%	35,0%	25,2%	4,6%	2,3%	23,8%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	15,3%	33,3%	22,1%	5,4%	4,5%	19,3%
	Mici (10-49)	10,6%	34,5%	18,0%	11,1%	2,0%	23,8%
	Medii și mari (50+)	5,9%	32,0%	34,1%	5,2%	0,0%	22,8%
Regiunea:	mun. Chișinău	16,6%	29,9%	22,9%	6,6%	5,0%	19,0%
	mun. Bălți	3,0%	47,9%	17,6%	7,0%	2,9%	21,6%
	Nord	9,8%	38,0%	18,6%	3,6%	1,3%	28,7%
	Centru	16,3%	42,2%	21,6%	5,0%	0,4%	14,6%
	Sud	8,8%	28,3%	21,5%	6,2%	8,9%	26,2%
Sector de activitate	Agricultura	12,1%	36,7%	21,4%	4,6%	3,2%	21,9%
	Industria	14,3%	36,8%	23,7%	4,9%	5,7%	14,6%
	Construcții	11,7%	30,9%	17,4%	9,4%	4,4%	26,2%
	Comerț	14,2%	32,0%	22,4%	7,0%	5,0%	19,4%
	Transport	13,7%	28,1%	22,2%	3,5%	5,3%	27,1%
	HoReCa	15,4%	33,4%	28,4%	6,8%	0,0%	16,0%
	Servicii	17,6%	34,8%	20,9%	5,3%	3,1%	18,5%

3.2. În opinia dvs., cum va fi activitatea Parlamentului Republicii Moldova în următoarele 12 luni?

Aproximativ 35% dintre respondenți consideră că activitatea Parlamentului va fi bună sau foarte bună, indicând o încredere moderată în capacitatea legislativului de a sprijini mediul de afaceri prin politici publice favorabile. Aceasta sugerează că o parte din mediul de afaceri este optimistă cu privire la posibilitatea unor reforme legislative care să îmbunătățească cadrul economic. Cu toate acestea, 49% dintre respondenți consideră că activitatea Parlamentului va fi neutră sau negativă, ceea ce indică o percepție predominant sceptică. Aceasta ar putea fi legată de frustrări privind ritmul lent al reformelor sau de conflictele politice care influențează negativ implementarea unor politici eficiente.

Figura 13. În opinia dvs., cum va fi activitatea Parlamentului Republicii Moldova în următoarele 12 luni?

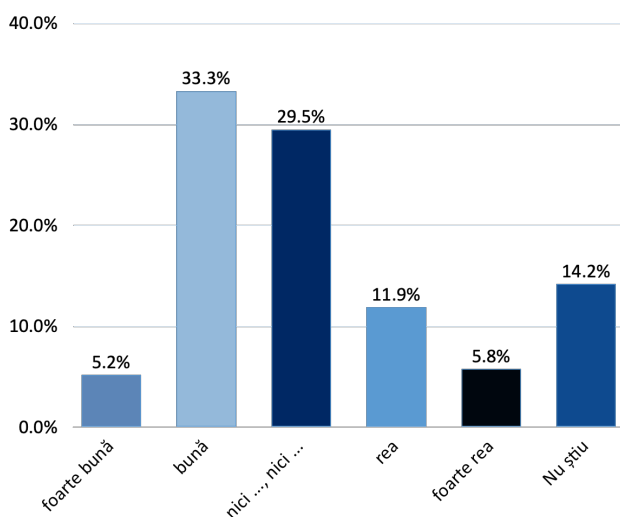

		foarte bună	bună	nici..., nici...	rea	foarte rea	Nu știu
Total		5,1%	29,7%	28,3%	13,0%	7,4%	16,5%
Genul respondentului:	Masculin	5,9%	27,3%	28,2%	15,5%	8,8%	14,3%
	Feminin	3,9%	33,1%	28,6%	9,6%	5,4%	19,5%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	7,6%	30,4%	31,9%	7,9%	6,7%	15,4%
	36-39 ani	4,4%	24,4%	35,4%	12,9%	6,4%	16,5%
	40-49 ani	4,4%	30,1%	28,5%	13,3%	7,1%	16,6%
	50-59 ani	6,3%	29,5%	27,3%	11,9%	8,5%	16,5%
	60+ ani	3,7%	32,6%	22,0%	17,2%	7,5%	17,1%
Funcția	Proprietar	5,9%	26,3%	28,1%	14,8%	8,4%	16,5%
	Administrator	5,4%	32,9%	28,3%	12,9%	6,5%	13,9%
	Contabil	2,7%	32,6%	28,9%	9,3%	6,4%	20,2%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	5,5%	29,9%	28,1%	13,1%	7,7%	15,7%
	Mici (10-49)	2,0%	28,7%	31,2%	9,9%	5,5%	22,8%
	Medii și mari (50+)	2,8%	28,9%	23,3%	27,3%	0,0%	17,6%
Regiunea:	mun. Chișinău	6,1%	28,1%	28,0%	13,6%	8,1%	16,0%
	mun. Bălți	5,9%	36,1%	17,6%	21,7%	2,9%	15,8%
	Nord	1,3%	38,1%	24,8%	8,8%	5,1%	21,9%
	Centru	5,1%	31,6%	33,4%	11,4%	4,8%	13,7%
	Sud	1,2%	25,4%	29,7%	12,2%	11,5%	20,0%
Sector de activitate	Agricultura	1,9%	34,1%	30,7%	9,4%	7,2%	16,7%
	Industria	4,5%	31,6%	24,3%	11,4%	9,8%	18,3%
	Construcții	6,5%	22,5%	23,4%	22,4%	6,5%	18,6%
	Comerț	4,7%	29,1%	29,5%	14,5%	7,1%	15,1%
	Transport	2,4%	24,6%	32,6%	17,0%	6,0%	17,4%
	HoReCa	4,2%	28,5%	29,3%	8,9%	1,8%	27,4%
	Servicii	7,8%	31,3%	27,0%	10,2%	8,4%	15,2%

3.3. În opinia dvs. cum va fi activitatea Guvernului Republicii Moldova în următoarele 12 luni?

Aproximativ 38% dintre respondenți estimează că activitatea Guvernului va fi bună sau foarte bună, reflectând un nivel moderat de încredere în capacitatea executivului de a implementa reforme economice și de a gestiona provocările actuale. Această încredere ar putea fi determinată de măsurile recente sau de planurile de reformă economică și de sprijinire a sectoarelor economice prioritare. Pe de altă parte, peste 47% dintre respondenți au o percepție neutră sau negativă asupra activității guvernamentale. Acest scepticism ar putea reflecta nemulțumiri legate de ritmul lent al reformelor sau de lipsa unor măsuri concrete care să sprijine mediul de afaceri. Întârzierile în implementarea reformelor esențiale, birocrăția excesivă și lipsa de coerență în politicile economice ar putea alimenta această percepție negativă. De asemenea, problemele legate de transparența deciziilor pot influența această lipsă de încredere în Guvern.

Figura 14. În opinia dvs. cum va fi activitatea Guvernului Republicii Moldova în următoarele 12 luni?

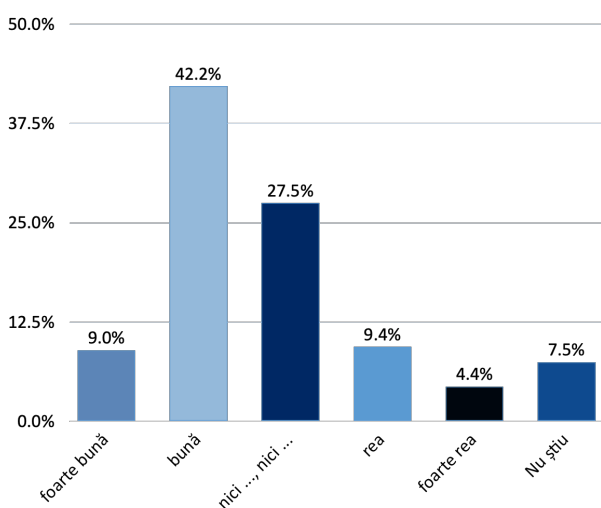

		foarte bună	bună	nici..., nici...	rea	foarte rea	Nu știu
Total		5,2%	33,3%	29,5%	11,9%	5,8%	14,2%
Genul respondentului:	Masculin	6,2%	31,2%	28,0%	14,1%	7,1%	13,4%
	Feminin	3,9%	36,2%	31,7%	8,9%	3,9%	15,4%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	3,5%	34,2%	33,8%	9,8%	4,1%	14,6%
	36-39 ani	3,9%	26,2%	38,8%	12,1%	6,1%	12,9%
	40-49 ani	5,7%	35,6%	28,0%	11,8%	6,7%	12,2%
	50-59 ani	7,0%	30,4%	28,6%	10,4%	5,8%	17,8%
	60+ ani	4,3%	36,7%	24,5%	15,5%	4,8%	14,3%
Funcția	Proprietar	6,8%	29,8%	27,8%	15,1%	6,2%	14,4%
	Administrator	4,7%	37,2%	32,2%	8,9%	5,7%	11,4%
	Contabil	2,7%	35,4%	29,6%	9,4%	5,0%	17,9%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	5,5%	32,4%	30,2%	11,7%	6,2%	13,9%
	Mici (10-49)	3,5%	37,2%	25,1%	14,4%	3,0%	16,9%
	Medii și mari (50+)	2,8%	52,9%	24,0%	8,0%	0,0%	12,4%
Regiunea:	mun. Chișinău	5,7%	31,1%	30,3%	12,2%	6,6%	14,2%
	mun. Bălți	3,0%	46,1%	20,5%	12,9%	5,9%	11,7%
	Nord	1,3%	37,0%	29,3%	8,5%	4,1%	19,8%
	Centru	7,0%	36,6%	32,3%	12,6%	1,5%	10,0%
	Sud	4,0%	31,7%	24,3%	12,0%	10,1%	17,8%
Sector de activitate	Agricultura	1,9%	37,0%	31,0%	10,5%	6,4%	13,3%
	Industria	5,9%	35,7%	30,4%	8,3%	7,3%	12,4%
	Construcții	6,5%	34,6%	16,3%	20,3%	4,4%	17,9%
	Comerț	4,3%	33,5%	31,3%	12,2%	5,3%	13,3%
	Transport	7,3%	20,1%	34,7%	17,4%	5,3%	15,2%
	HoReCa	2,8%	36,2%	32,0%	8,9%	0,0%	20,1%
	Servicii	7,5%	33,0%	27,6%	10,3%	7,1%	14,4%

3.4. În opinia dvs. cum va fi activitatea Primăriei din localitatea în care își desfășoară activitatea compania dvs. în următoarele 12 luni?

Un procent de 51% dintre respondenți consideră că activitatea primăriei va fi bună sau foarte bună în următoarele 12 luni. Această percepție pozitivă indică o încredere relativ ridicată în capacitatea administrațiilor locale de a sprijini dezvoltarea economică și infrastructurală. Primăriile care colaborează eficient cu mediul de afaceri și prioritizează investițiile în infrastructură, servicii publice și facilitarea autorizațiilor contribuie la acest nivel de încredere. Cu toate acestea, peste 41% dintre respondenți anticipează că activitatea primăriei va fi neutră sau negativă, ceea ce arată că există și îngrijorări legate de eficiența administrațiilor locale. Lipsa fondurilor, birocrăția locală și dificultățile legate de implementarea proiectelor de dezvoltare pot afecta percepția mediului de afaceri. La fel, problemele de infrastructură nerezolvate sau o colaborare slabă între autoritățile locale și companii ar putea influența această percepție.

Figura 15. În opinia dvs. cum va fi activitatea Primăriei din localitatea în care își desfășoară activitatea compania dvs. în următoarele 12 luni?

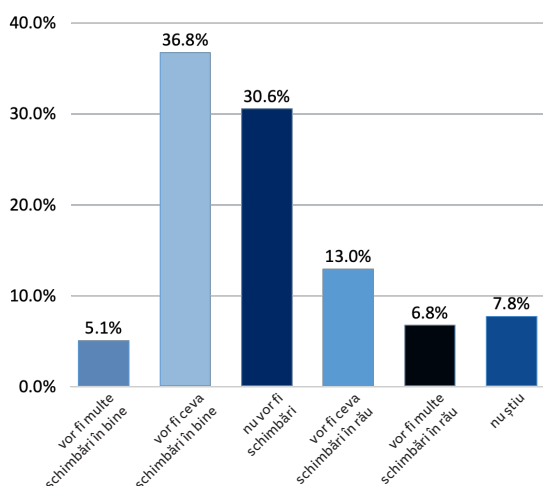

		foarte bună	bună	nici..., nici...	rea	foarte rea	Nu știu
Total		9,0%	42,2%	27,5%	9,4%	4,4%	7,5%
Genul respondentului:	Masculin	8,4%	40,5%	26,9%	10,4%	5,9%	7,9%
	Feminin	9,9%	44,6%	28,2%	8,0%	2,3%	7,0%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	8,4%	45,1%	26,1%	9,6%	2,4%	8,3%
	36-39 ani	5,6%	40,9%	30,8%	9,4%	5,2%	8,1%
	40-49 ani	9,0%	45,4%	26,8%	8,5%	5,6%	4,7%
	50-59 ani	11,9%	37,2%	28,4%	9,3%	3,5%	9,8%
	60+ ani	8,3%	41,2%	26,1%	11,3%	3,7%	9,3%
Funcția	Proprietar	8,1%	41,3%	26,9%	10,4%	6,0%	7,2%
	Administrator	10,0%	41,5%	27,6%	9,5%	4,2%	7,2%
	Contabil	9,6%	45,1%	28,5%	7,1%	1,0%	8,7%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	9,4%	41,1%	27,9%	9,9%	4,6%	7,1%
	Mici (10-49)	5,1%	48,7%	25,9%	6,3%	3,6%	10,3%
	Medii și mari (50+)	11,5%	54,9%	18,1%	5,2%	0,0%	10,3%
Regiunea:	mun. Chișinău	6,9%	39,5%	29,4%	11,1%	4,6%	8,5%
	mun. Bălți	3,0%	28,5%	38,1%	12,9%	10,0%	7,5%
	Nord	12,1%	49,9%	27,1%	4,5%	1,5%	4,9%
	Centru	13,6%	49,0%	19,8%	7,0%	5,6%	5,1%
	Sud	14,3%	46,4%	24,3%	6,1%	0,6%	8,4%
Sector de activitate	Agricultura	8,7%	48,7%	26,8%	8,5%	3,6%	3,8%
	Industria	7,1%	50,7%	24,9%	4,5%	2,3%	10,5%
	Construcții	15,7%	41,6%	24,5%	5,0%	0,0%	13,1%
	Comerț	9,0%	39,0%	28,2%	12,3%	4,7%	6,9%
	Transport	8,4%	45,3%	26,2%	7,7%	1,8%	10,6%
	HoReCa	6,8%	41,6%	28,7%	10,8%	6,1%	6,0%
	Servicii	8,6%	40,2%	28,5%	8,8%	6,7%	7,2%

3.5. Dacă vă gândiți la învățământul din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

Aproximativ 42% dintre respondenți anticipează schimbări pozitive în învățământul din Republica Moldova în următoarele 12 luni. Această percepție optimistă ar putea fi influențată de reformele recente din educație, care vizează modernizarea curriculei, alinierea la cerințele pieței muncii și creșterea accesului la educație de calitate. De asemenea, creșterea colaborărilor între sectorul privat și cel educațional pentru a pregăti mai bine forța de muncă ar putea contribui la această percepție pozitivă. Cu toate acestea, 31% dintre respondenți consideră că nu vor exista schimbări semnificative, ceea ce poate reflecta o neîncredere în capacitatea sistemului educațional de a se reforma într-un timp scurt. În plus, 20% dintre respondenți anticipează schimbări negative, ceea ce reflectă îngrijorări legate de calitatea educației, finanțarea insuficientă și capacitatea sistemului de a produce absolvenți bine pregătiți pentru cerințele economiei moderne.

Figura 16. Dacă vă gândiți la învățământul din Rep. Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

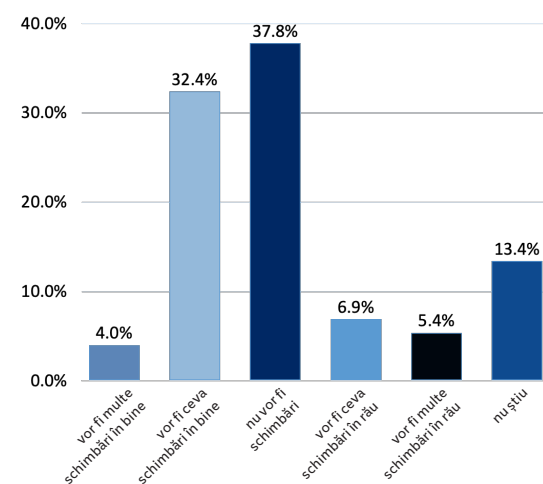

		vor fi multe schimbări în bine	vor fi ceva schimbări în bine	nu vor fi schimbări	vor fi ceva schimbări în rău	vor fi multe schimbări în rău	Nu știu
Total		5,1%	36,8%	30,6%	13,0%	6,8%	7,8%
Genul respondentului:	Masculin	5,5%	32,3%	34,8%	12,1%	6,4%	8,8%
	Feminin	4,5%	42,9%	24,7%	14,2%	7,3%	6,3%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	4,2%	45,7%	31,3%	11,5%	4,2%	3,0%
	36-39 ani	6,0%	34,0%	38,7%	12,0%	4,9%	4,3%
	40-49 ani	6,0%	36,2%	30,5%	11,7%	8,1%	7,5%
	50-59 ani	4,7%	37,1%	27,7%	14,3%	5,5%	10,7%
	60+ ani	3,7%	33,4%	28,2%	15,5%	8,8%	10,3%
Funcția	Proprietar	5,0%	34,0%	31,9%	15,0%	6,2%	8,0%
	Administrator	6,6%	36,4%	33,6%	10,1%	6,1%	7,1%
	Contabil	3,1%	43,3%	23,5%	12,6%	9,3%	8,3%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	5,3%	36,5%	30,7%	13,4%	6,5%	7,7%
	Mici (10-49)	2,9%	42,0%	24,5%	11,9%	10,6%	8,2%
	Medii și mari (50+)	8,5%	21,2%	59,3%	0,0%	0,0%	11,0%
Regiunea:	mun. Chișinău	4,7%	34,2%	33,7%	13,4%	6,1%	7,8%
	mun. Bălți	2,9%	38,1%	39,0%	5,8%	5,4%	8,8%
	Nord	3,9%	38,0%	26,2%	15,5%	5,4%	11,0%
	Centru	4,7%	46,6%	25,5%	9,0%	8,0%	6,3%
	Sud	10,8%	32,8%	19,7%	18,8%	11,1%	6,8%
	Sector de activitate	Agricultura	8,2%	39,8%	25,7%	11,6%	6,6%
Industria	5,3%	38,8%	26,0%	14,0%	8,4%	7,6%	
Construcții	0,0%	28,3%	36,8%	11,4%	9,4%	14,1%	
Comerț	4,5%	37,9%	33,8%	12,1%	5,3%	6,5%	
Transport	8,8%	25,3%	29,1%	14,3%	8,4%	14,1%	
HoReCa	1,4%	32,5%	34,2%	12,2%	8,0%	11,7%	
Servicii	5,5%	39,0%	27,9%	14,8%	7,3%	5,7%	

3.6. Dacă vă gândiți la justiția din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

Aproximativ 36% dintre respondenți anticipează schimbări pozitive în sistemul judiciar în următoarele 12 luni, ceea ce reflectă o anumită încredere în reformele care vizează îmbunătățirea eficienței și transparenței justiției. Această percepție pozitivă ar putea fi alimentată de inițiativele recente de combatere a corupției și de tentativele de modernizare a sistemului judiciar, care sunt esențiale pentru îmbunătățirea climatului de afaceri. Totuși, 38% dintre respondenți nu prevăd schimbări majore, ceea ce sugerează o neîncredere semnificativă în capacitatea de a reforma în mod substanțial sistemul judiciar în următoarele 12 luni. În plus, 12% anticipează schimbări negative, reflectând îngrijorări legate de corupție, influențe politice sau alte probleme sistemice care afectează funcționarea justiției.

Figura 17. Dacă vă gândiți la justiția din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

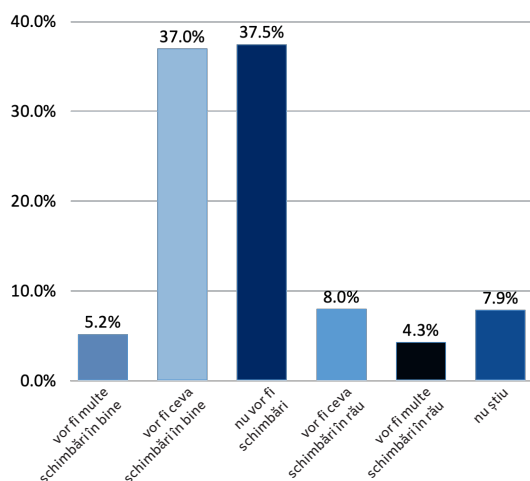

		vor fi multe schimbări în bine	vor fi ceva schimbări în bine	nu vor fi schimbări	vor fi ceva schimbări în rău	vor fi multe schimbări în rău	Nu știu
Total		4,0%	32,4%	37,8%	6,9%	5,4%	13,4%
Genul respondentului:	Masculin	4,8%	32,2%	39,5%	6,4%	6,4%	10,8%
	Feminin	3,0%	32,8%	35,4%	7,7%	4,1%	17,1%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	2,6%	36,4%	39,6%	6,2%	4,2%	10,9%
	36-39 ani	4,5%	29,8%	41,2%	6,4%	5,1%	13,0%
	40-49 ani	3,9%	32,3%	38,3%	7,1%	5,8%	12,7%
	50-59 ani	5,0%	33,1%	35,8%	7,0%	4,4%	14,8%
	60+ ani	3,9%	30,9%	35,5%	7,4%	7,1%	15,2%
Funcția	Proprietar	4,8%	32,1%	37,7%	8,0%	5,5%	11,8%
	Administrator	4,0%	30,5%	40,4%	5,6%	6,0%	13,5%
	Contabil	2,4%	35,8%	34,0%	6,6%	4,3%	16,9%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	4,0%	32,3%	37,7%	7,3%	5,6%	13,1%
	Mici (10-49)	4,9%	33,7%	34,4%	5,3%	4,7%	16,9%
	Medii și mari (50+)	2,3%	28,3%	58,0%	0,0%	0,0%	11,4%
Regiunea:	mun. Chișinău	3,8%	32,1%	38,6%	8,9%	5,0%	11,6%
	mun. Bălți	3,0%	15,9%	56,6%	2,9%	4,2%	17,5%
	Nord	4,1%	35,6%	40,4%	4,3%	1,3%	14,4%
	Centru	5,5%	37,0%	30,7%	1,9%	8,5%	16,4%
	Sud	3,2%	31,1%	33,3%	8,2%	6,7%	17,4%
	Sector de activitate	Agricultura	5,1%	28,8%	38,9%	7,8%	4,7%
Industria	2,7%	40,5%	33,2%	4,8%	4,5%	14,3%	
Construcții	0,0%	35,3%	40,0%	4,4%	4,4%	16,1%	
Comerț	3,0%	33,3%	38,4%	7,8%	6,2%	11,3%	
Transport	10,2%	18,6%	40,4%	7,9%	8,4%	14,5%	
HoReCa	4,7%	37,0%	34,9%	6,4%	6,6%	10,4%	
Servicii	5,0%	32,1%	37,2%	6,4%	4,1%	15,3%	

3.7. Dacă vă gândiți la situația generală a sănătății din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

Aproximativ 42% dintre respondenți anticipează schimbări pozitive în sistemul de sănătate din Republica Moldova în următoarele 12 luni. Acest optimism poate fi asociat cu reformele și investițiile recente care au scopul de a îmbunătăți infrastructura sanitară, accesul la servicii medicale și calitatea îngrijirilor. La fel, pandemia a generat o conștientizare sporită a necesității modernizării sistemului de sănătate, ceea ce a determinat autoritățile să ia măsuri pentru a spori eficiența acestuia. Cu toate acestea, 38% dintre respondenți consideră că nu vor exista schimbări semnificative, ceea ce sugerează o percepție de stagnare. Respondenții din această categorie ar putea considera că provocările existente, cum ar fi lipsa de personal medical bine pregătit, infrastructura învechită și gestionarea deficitară a resurselor, nu vor fi soluționate pe termen scurt. 12% dintre respondenți anticipează schimbări negative, reflectând îngrijorări legate de finanțare și de eficiența limitată a măsurilor de reformă sau de problemele structurale persistente din sistem.

Figura 18. Dacă vă gândiți la situația generală a sănătății din Rep. Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

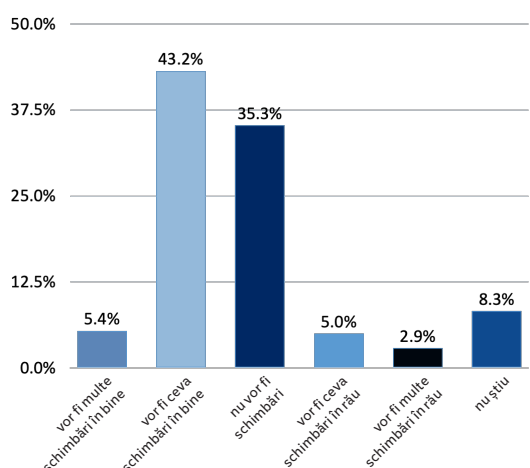

	vor fi multe schimbări în bine	vor fi ceva schimbări în bine	nu vor fi schimbări	vor fi ceva schimbări în rău	vor fi multe schimbări în rău	Nu știu
Total	5,2%	37,0%	37,5%	8,0%	4,3%	7,9%
Genul respondentului:						
Masculin	5,1%	35,9%	38,4%	8,0%	4,5%	8,1%
Feminin	5,3%	38,6%	36,2%	8,1%	4,1%	7,7%
Vârsta respondentului:						
18-35 ani	1,4%	42,6%	37,0%	7,7%	4,2%	7,1%
36-39 ani	4,5%	34,8%	45,4%	3,8%	3,1%	8,4%
40-49 ani	5,2%	37,4%	37,3%	8,9%	4,7%	6,5%
50-59 ani	7,9%	33,7%	35,8%	9,9%	4,1%	8,6%
60+ ani	4,7%	38,4%	34,8%	7,2%	4,9%	10,0%
Funcția						
Proprietar	6,2%	33,9%	37,4%	8,7%	5,2%	8,5%
Administrator	4,5%	39,1%	38,6%	6,6%	3,7%	7,6%
Contabil	4,0%	40,8%	36,1%	8,6%	3,4%	7,1%
Mărimea întreprinderii:						
Micro (1-9)	5,0%	36,7%	37,9%	8,6%	4,5%	7,3%
Mici (10-49)	5,5%	39,9%	32,4%	5,3%	3,7%	13,2%
Medii și mari (50+)	12,6%	35,2%	44,2%	0,0%	0,0%	8,0%
Regiunea:						
mun. Chișinău	5,1%	34,0%	40,0%	7,5%	4,7%	8,7%
mun. Bălți	5,9%	27,9%	53,2%	2,9%	1,3%	8,8%
Nord	3,4%	46,9%	28,8%	13,2%	1,3%	6,4%
Centru	7,1%	46,8%	28,1%	6,5%	5,6%	5,9%
Sud	3,4%	33,6%	38,9%	12,4%	4,0%	7,6%
Sector de activitate						
Agricultura	4,8%	38,7%	36,5%	12,2%	3,3%	4,5%
Industria	6,4%	33,6%	34,3%	4,5%	8,0%	13,2%
Construcții	2,2%	38,1%	42,3%	10,9%	0,0%	6,5%
Comerț	3,3%	40,2%	37,3%	7,7%	4,0%	7,4%
Transport	10,2%	25,9%	33,5%	12,5%	8,4%	9,5%
HoReCa	5,1%	43,3%	33,1%	6,4%	3,8%	8,4%
Servicii	7,3%	34,2%	39,9%	6,1%	4,2%	8,3%

3.8. Dacă vă gândiți la cultura din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

Aproximativ 49% dintre respondenți consideră că vor exista schimbări pozitive în sectorul cultural în următoarele 12 luni. Aceasta reflectă un optimism moderat privind proiectele culturale care ar putea fi sprijinite de autorități sau de sectorul privat, precum și de potențialul turistic și cultural al țării. În general, o mai mare atenție la proiectele culturale poate atrage investiții în patrimoniul național, dezvoltând identitatea culturală și contribuind la creșterea economică prin turism și inițiative educaționale. Totuși, 35% dintre respondenți nu anticipează schimbări semnificative, ceea ce arată că o mare parte din mediul de afaceri nu vede încă o prioritate în sprijinirea sectorului cultural. Acest scepticism poate fi influențat de lipsa finanțării și de resursele limitate disponibile pentru proiectele culturale. În plus, 8% dintre respondenți anticipează schimbări negative, ceea ce ar putea reflecta temeri legate de reducerea investițiilor publice în cultură sau de problemele administrative care ar putea afecta implementarea proiectelor culturale.

Figura 19. Dacă vă gândiți la cultura din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

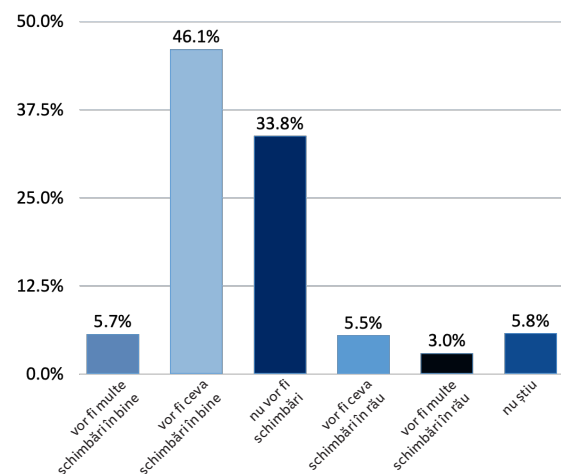

	vor fi multe schimbări în bine	vor fi ceva schimbări în bine	nu vor fi schimbări	vor fi ceva schimbări în rău	vor fi multe schimbări în rău	Nu știu
Total	5,4%	43,2%	35,3%	5,0%	2,9%	8,3%
Genul respondentului:						
Masculin	5,1%	39,6%	37,9%	6,1%	3,0%	8,4%
Feminin	5,9%	48,3%	31,6%	3,5%	2,7%	8,1%
Vârsta respondentului:						
18-35 ani	5,8%	50,2%	32,9%	3,4%	2,2%	5,3%
36-39 ani	6,5%	40,9%	37,6%	7,8%	0,0%	7,3%
40-49 ani	6,5%	41,8%	33,9%	5,0%	4,0%	8,9%
50-59 ani	4,3%	41,8%	39,1%	5,3%	1,8%	7,7%
60+ ani	3,7%	44,8%	33,1%	3,6%	4,6%	10,2%
Funcția						
Proprietar	5,5%	41,3%	35,6%	6,0%	3,3%	8,2%
Administrator	6,6%	43,3%	34,6%	4,6%	2,7%	8,2%
Contabil	3,7%	47,3%	35,4%	3,1%	2,2%	8,4%
Mărimea întreprinderii:						
Micro (1-9)	5,2%	43,1%	35,3%	5,2%	3,0%	8,3%
Mici (10-49)	5,3%	46,1%	35,2%	2,1%	2,8%	8,5%
Medii și mari (50+)	17,8%	33,0%	33,3%	10,9%	0,0%	5,1%
Regiunea:						
mun. Chișinău	5,1%	43,7%	35,8%	4,6%	3,4%	7,4%
mun. Bălți	5,8%	32,1%	43,3%	2,9%	1,3%	14,7%
Nord	5,2%	43,4%	32,2%	7,7%	0,6%	10,8%
Centru	7,4%	48,4%	31,7%	3,3%	2,6%	6,6%
Sud	4,2%	35,2%	37,4%	8,9%	2,8%	11,6%
Sector de activitate						
Agricultura	8,2%	41,7%	37,2%	5,1%	1,5%	6,4%
Industria	5,3%	49,7%	28,9%	1,5%	4,5%	10,0%
Construcții	2,2%	31,3%	50,8%	6,5%	2,2%	7,0%
Comerț	2,7%	43,8%	34,7%	5,8%	3,0%	10,0%
Transport	8,4%	39,2%	30,0%	5,8%	4,2%	12,5%
HoReCa	5,5%	49,2%	30,7%	2,8%	3,3%	8,5%
Servicii	8,4%	44,1%	35,4%	4,6%	2,5%	5,0%

3.9. Dacă vă gândiți la transportul (rutier, feroviar, fluvial, aerian inclusiv infrastructura – străzi, autostrăzi, căi ferate, companii, autorități etc.) din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

Aproximativ 52% dintre respondenți estimează că vor exista schimbări pozitive în infrastructura de transport din Moldova în următoarele 12 luni. Aceasta sugerează că o parte semnificativă a mediului de afaceri consideră că proiectele de infrastructură rutieră, feroviară și aeriană vor progresa, îmbunătățind astfel conexiunile și facilitând comerțul. De altfel, investițiile și fondurile europene ar putea juca un rol important în dezvoltarea infrastructurii critice, care este esențială pentru competitivitatea economică. Cu toate acestea, 34% dintre respondenți nu prevăd schimbări semnificative, ceea ce reflectă o percepție de stagnare în domeniul infrastructurii de transport. Întrucât proiectele mari de infrastructură necesită timp și resurse semnificative, această percepție poate fi influențată de întârzierile în implementarea reformelor și de lipsa fondurilor necesare. De asemenea, 9% dintre respondenți anticipează schimbări negative, indicând temeri legate de deteriorarea infrastructurii existente, întreținerea deficitară sau de riscul ca proiectele anunțate să nu fie finalizate la timp.

Figura 20. Dacă vă gândiți la transportul (rutier, feroviar, fluvial, aerian inclusiv infrastructura – străzi, autostrăzi, căi ferate, companii, autorități etc.) din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

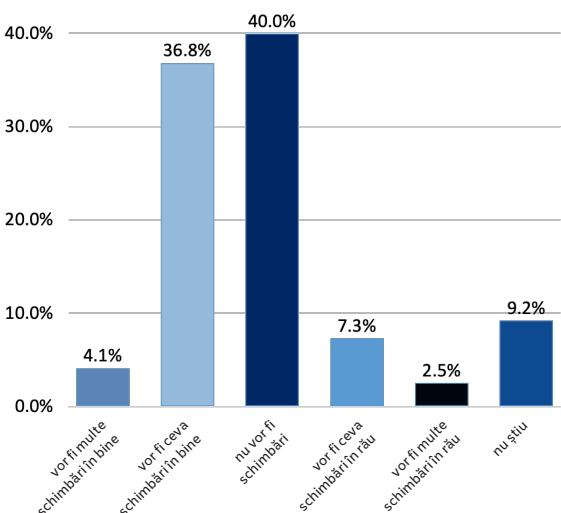

		vor fi multe schimbări în bine	vor fi ceva schimbări în bine	nu vor fi schimbări	vor fi ceva schimbări în rău	vor fi multe schimbări în rău	Nu știu
Total		5,7%	46,1%	33,8%	5,5%	3,0%	5,8%
Genul respondentului:	Masculin	7,0%	45,4%	32,7%	5,0%	3,8%	6,0%
	Feminin	3,9%	47,2%	35,4%	6,2%	2,0%	5,4%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	2,8%	47,5%	33,1%	7,3%	3,4%	5,9%
	36-39 ani	5,2%	49,9%	36,6%	3,2%	2,5%	2,7%
	40-49 ani	6,4%	45,2%	35,4%	5,1%	3,3%	4,6%
	50-59 ani	5,5%	43,4%	34,8%	4,2%	3,6%	8,5%
	60+ ani	6,9%	47,9%	27,9%	8,7%	2,0%	6,6%
Funcția	Proprietar	7,4%	44,3%	32,7%	5,5%	4,2%	5,9%
	Administrator	6,0%	46,8%	34,5%	4,2%	2,0%	6,5%
	Contabil	1,7%	49,2%	35,2%	7,6%	2,0%	4,3%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	5,9%	46,9%	33,2%	5,8%	2,8%	5,3%
	Mici (10-49)	3,7%	40,9%	37,6%	4,6%	5,8%	7,5%
	Medii și mari (50+)	6,2%	39,7%	38,6%	0,0%	0,0%	15,5%
Regiunea:	mun. Chișinău	4,9%	42,8%	36,2%	6,4%	3,9%	5,8%
	mun. Bălți	3,0%	56,7%	31,6%	2,9%	2,9%	2,9%
	Nord	4,1%	47,7%	36,1%	6,4%	0,6%	5,1%
	Centru	9,8%	54,4%	26,0%	3,7%	0,8%	5,3%
	Sud	6,6%	45,7%	31,4%	4,0%	4,0%	8,2%
Sector de activitate	Agricultura	9,2%	49,6%	30,3%	4,3%	1,9%	4,8%
	Industria	3,0%	49,4%	31,3%	3,4%	3,4%	9,5%
	Construcții	0,0%	43,1%	39,0%	2,2%	4,4%	11,4%
	Comerț	4,1%	44,3%	37,1%	6,0%	3,0%	5,5%
	Transport	10,2%	47,5%	28,2%	7,7%	0,0%	6,4%
	HoReCa	8,7%	47,1%	33,5%	2,8%	1,7%	6,3%
	Servicii	7,3%	46,4%	31,5%	7,1%	4,2%	3,5%

3.10. Dacă vă gândiți la protecția și asistența socială (categoriile defavorizate, pensionari, șomeri, copii etc.) din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

Aproximativ 41% dintre respondenți consideră că vor exista schimbări pozitive în sistemul de protecție socială, ceea ce indică un optimism legat de posibilele reforme în sprijinul categoriilor vulnerabile. Acest optimism poate fi determinat de inițiativele publice recente care vizează îmbunătățirea asistenței sociale și protecția celor defavorizați. Totuși, 40% dintre respondenți nu anticipează schimbări semnificative, indicând o percepție de stagnare în acest domeniu. Mediul de afaceri ar putea percepe că problemele sistemice, cum ar fi subfinanțarea și ineficiența administrativă, continuă să afecteze eficacitatea politicilor de protecție socială. Un segment mai mic, de 10%, anticipează schimbări negative, ceea ce reflectă temeri legate de reducerea fondurilor sociale sau de gestionarea ineficientă a sistemului, care ar putea afecta negativ beneficiarii.

Figura 21. Dacă vă gândiți la protecția și asistența socială (categoriile defavorizate, pensionari, șomeri, copii etc.) din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

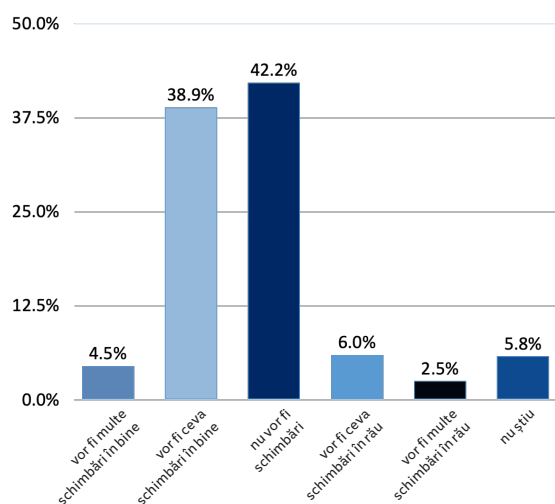

		vor fi multe schimbări în bine	vor fi ceva schimbări în bine	nu vor fi schimbări	vor fi ceva schimbări în rău	vor fi multe schimbări în rău	Nu știu
Total		4,1%	36,8%	40,0%	7,3%	2,5%	9,2%
Genul respondentului:	Masculin	5,2%	32,9%	43,1%	7,7%	1,7%	9,5%
	Feminin	2,6%	42,3%	35,7%	6,8%	3,6%	8,9%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	1,8%	45,2%	38,9%	5,5%	3,1%	5,6%
	36-39 ani	4,7%	35,0%	48,3%	6,0%	0,0%	5,9%
	40-49 ani	3,1%	35,4%	41,0%	6,4%	2,8%	11,2%
	50-59 ani	6,2%	34,9%	34,5%	10,0%	2,0%	12,4%
	60+ ani	4,5%	37,8%	40,0%	7,7%	3,8%	6,1%
Funcția	Proprietar	5,7%	33,6%	40,6%	9,0%	2,2%	8,9%
	Administrator	2,9%	38,4%	40,5%	5,5%	1,8%	10,8%
	Contabil	2,3%	41,8%	38,0%	6,1%	4,1%	7,7%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	4,1%	37,5%	40,1%	6,7%	2,6%	8,9%
	Mici (10-49)	2,5%	32,9%	39,4%	11,1%	1,0%	13,1%
	Medii și mari (50+)	10,3%	27,7%	38,4%	13,2%	7,3%	3,1%
Regiunea:	mun. Chișinău	3,7%	34,0%	41,4%	8,1%	3,1%	9,7%
	mun. Bălți	3,0%	32,1%	47,4%	8,8%	0,0%	8,8%
	Nord	3,4%	42,8%	39,0%	6,4%	0,0%	8,3%
	Centru	6,7%	43,3%	37,2%	4,6%	1,4%	6,8%
	Sud	2,8%	39,9%	33,6%	7,5%	4,2%	12,0%
Sector de activitate	Agricultura	4,5%	44,4%	38,4%	5,5%	0,5%	6,7%
	Industria	1,1%	35,0%	40,0%	9,5%	2,3%	12,1%
	Construcții	2,2%	31,1%	44,5%	0,0%	8,7%	13,6%
	Comerț	2,0%	37,6%	40,6%	8,0%	1,8%	10,1%
	Transport	10,9%	28,7%	42,4%	9,9%	2,4%	5,7%
	HoReCa	6,4%	41,5%	32,6%	7,5%	5,0%	7,0%
	Servicii	6,5%	35,7%	39,4%	7,6%	2,5%	8,3%

3.11. Dacă vă gândiți la ordinea publică și siguranța cetățenilor din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

Aproximativ 43% dintre respondenți consideră că vor exista schimbări pozitive în domeniul ordinii publice și al siguranței cetățenilor, ceea ce reflectă un optimism legat de îmbunătățirea siguranței generale și de eficiența autorităților în asigurarea ordinii. Această percepție poate fi influențată de măsurile recente luate pentru sporirea securității. Cu toate acestea, 42% dintre respondenți nu anticipează schimbări majore, indicând o percepție de stagnare în acest domeniu. Doar 9% dintre respondenți anticipează schimbări negative, ceea ce sugerează o îngrijorare limitată în privința deteriorării situației ordinii publice și a siguranței cetățenilor.

Figura 22. Dacă vă gândiți la ordinea publică și siguranța cetățenilor din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

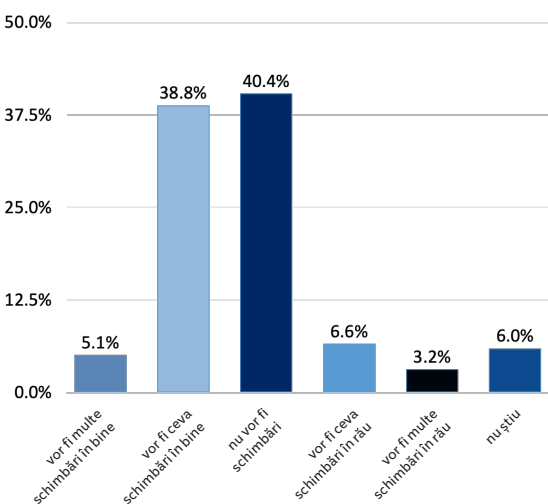

		vor fi multe schimbări în bine	vor fi ceva schimbări în bine	nu vor fi schimbări	vor fi ceva schimbări în rău	vor fi multe schimbări în rău	Nu știu
Total		4,5%	38,9%	42,2%	6,0%	2,5%	5,8%
Genul respondentului:	Masculin	5,3%	37,7%	43,9%	6,5%	2,5%	4,1%
	Feminin	3,5%	40,5%	40,0%	5,3%	2,6%	8,1%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	1,4%	43,2%	48,3%	3,1%	1,3%	2,7%
	36-39 ani	5,9%	38,6%	47,2%	3,4%	2,8%	2,1%
	40-49 ani	4,0%	40,0%	40,8%	6,9%	4,0%	4,4%
	50-59 ani	4,5%	35,0%	43,6%	6,0%	1,2%	9,7%
	60+ ani	6,8%	38,9%	35,8%	8,1%	1,9%	8,4%
Funcția	Proprietar	6,0%	35,7%	43,8%	6,6%	2,6%	5,4%
	Administrator	3,4%	42,1%	41,3%	5,3%	3,0%	4,8%
Mărimea întreprinderii:	Contabil	2,9%	41,2%	40,2%	5,7%	1,8%	8,2%
	Micro (1-9)	4,6%	38,3%	42,8%	6,0%	2,6%	5,7%
Regiunea:	Mici (10-49)	2,5%	43,4%	38,6%	5,3%	2,6%	7,7%
	Medii si mari (50+)	10,1%	40,8%	38,9%	10,1%	0,0%	0,0%
	mun. Chișinău	4,1%	37,4%	42,4%	7,3%	3,1%	5,7%
Sector de activitate	mun. Bălți	5,9%	29,1%	46,2%	2,9%	2,9%	13,0%
	Nord	1,9%	41,4%	46,9%	6,8%	0,0%	3,0%
	Centru	7,1%	48,7%	37,5%	1,9%	0,5%	4,4%
	Sud	4,8%	32,9%	43,6%	5,9%	4,8%	8,0%
	Agricultura	4,4%	40,1%	42,4%	7,1%	1,7%	4,3%
Sector de activitate	Industria	3,7%	49,6%	36,9%	2,6%	2,3%	5,0%
	Construcții	7,4%	37,9%	39,5%	8,7%	2,2%	4,4%
	Comerț	2,5%	39,0%	43,1%	6,9%	2,7%	5,9%
	Transport	10,2%	38,3%	43,7%	0,0%	0,0%	7,9%
	HoReCa	6,9%	40,2%	34,5%	4,2%	6,4%	7,8%
	Servicii	5,4%	34,4%	44,5%	6,5%	3,0%	6,2%

3.12. Dacă vă gândiți la protecția mediului înconjurător din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

Aproximativ 44% dintre respondenți estimează că vor exista schimbări pozitive în protecția mediului în următoarele 12 luni, ceea ce reflectă o percepție optimistă legată de creșterea conștientizării și a eforturilor guvernamentale în domeniul protecției mediului. Investițiile în energie verde, reciclare și combaterea poluării ar putea contribui la aceste așteptări. Pe de altă parte, 40% dintre respondenți nu anticipează schimbări semnificative, ceea ce indică o percepție de stagnare în acest domeniu. Acest scepticism poate fi legat de lipsa fondurilor sau de dificultățile administrative în implementarea politicilor de mediu. Un procent mai mic, de 10%, anticipează schimbări negative, ceea ce sugerează îngrijorări legate de deteriorarea mediului, defrișări necontrolate sau lipsa unor măsuri clare pentru a combate poluarea și gestionarea deficitară a resurselor naturale.

Figura 23. Dacă vă gândiți la protecția mediului înconjurător din Republica Moldova, credeți că vor fi schimbări în următoarele 12 luni?

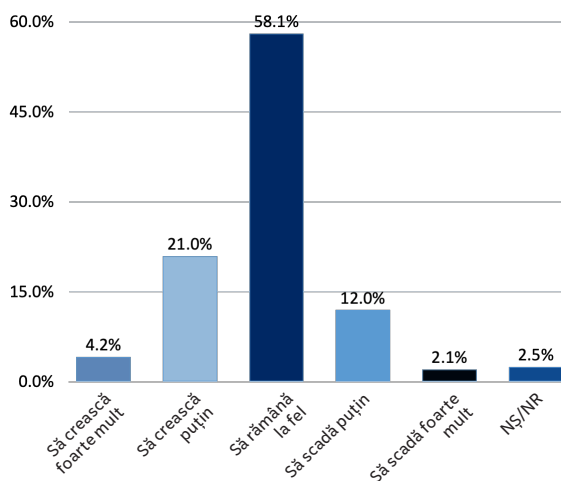

		vor fi multe schimbări în bine	vor fi ceva schimbări în bine	nu vor fi schimbări	vor fi ceva schimbări în rău	vor fi multe schimbări în rău	Nu știu
Total		5,1%	38,8%	40,4%	6,6%	3,2%	6,0%
Genul respondentului:	Masculin	5,4%	36,7%	41,9%	7,1%	3,4%	5,5%
	Feminin	4,5%	41,8%	38,3%	5,9%	2,8%	6,6%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	7,9%	41,3%	40,5%	5,2%	1,9%	3,2%
	36-39 ani	8,2%	42,1%	40,8%	4,9%	1,6%	2,4%
	40-49 ani	4,8%	41,2%	38,9%	7,3%	2,9%	4,9%
	50-59 ani	3,2%	35,7%	43,8%	3,9%	4,5%	8,9%
	60+ ani	3,6%	34,2%	38,7%	10,7%	4,0%	8,8%
Funcția	Proprietar	6,1%	37,9%	40,6%	7,6%	3,3%	4,5%
	Administrator	4,6%	40,6%	39,8%	5,4%	3,0%	6,5%
Mărimea întreprinderii:	Contabil	3,4%	38,3%	40,9%	5,9%	3,0%	8,5%
	Micro (1-9)	5,5%	38,1%	40,6%	6,6%	3,2%	6,0%
Regiunea:	Mici (10-49)	2,5%	45,5%	39,2%	6,4%	2,4%	4,0%
	Medii si mari (50+)	0,0%	34,3%	38,7%	7,3%	6,2%	13,4%
	mun. Chișinău	5,1%	37,8%	41,3%	6,8%	2,3%	6,7%
Sector de activitate	mun. Bălți	3,0%	35,0%	50,4%	2,9%	2,9%	5,8%
	Nord	1,5%	41,0%	39,0%	8,5%	4,1%	5,9%
	Centru	7,5%	44,7%	36,6%	5,9%	3,8%	1,5%
	Sud	4,8%	34,3%	37,6%	6,7%	6,8%	9,8%
	Agricultura	2,5%	45,6%	37,8%	6,7%	3,8%	3,4%
Sector de activitate	Industria	1,4%	43,8%	34,9%	8,4%	4,1%	7,3%
	Construcții	5,2%	39,6%	44,3%	6,5%	0,0%	4,4%
	Comerț	3,9%	37,6%	42,9%	5,7%	3,4%	6,4%
	Transport	13,7%	35,6%	35,5%	3,5%	2,4%	9,2%
	HoReCa	7,1%	44,5%	35,7%	4,2%	3,1%	5,4%
	Servicii	6,7%	35,2%	40,8%	8,4%	3,1%	5,7%

3.13. Dacă vă gândiți la impozitul pe venitul din salarii, cum vă așteptați ca acesta să evolueze în următoarele 12 luni?

Aproximativ 58% dintre respondenți cred că impozitul pe venitul din salarii va rămâne neschimbat în următoarele 12 luni, sugerând o percepție de stabilitate în ceea ce privește politica fiscală legată de veniturile salariale. Această stabilitate oferă companiilor predictibilitate în planificarea costurilor pentru forța de muncă, permițându-le să-și administreze mai bine bugetele pentru salarizare. În condițiile în care companiile pot gestiona mai ușor cheltuielile pentru salarii, acest lucru ar putea încuraja și planuri de extindere sau de angajare. Cu toate acestea, 25% dintre respondenți anticipează o creștere a impozitului pe venitul din salarii, reflectând îngrijorări legate de o posibilă majorare a sarcinilor fiscale impuse de stat pentru a echilibra bugetul. O astfel de creștere ar putea descuraja angajatorii să extindă forța de muncă, crescând costurile cu resursele umane. Un procent mai mic, de 14%, estimează o reducere a impozitului, ceea ce sugerează o speranță redusă privind o relaxare fiscală în viitorul apropiat.

Figura 24. Dacă vă gândiți la impozitul pe venitul din salarii, cum vă așteptați ca acesta să evolueze în următoarele 12 luni?

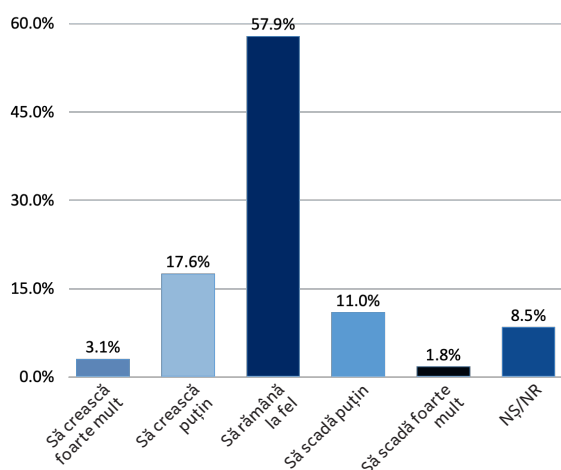

		Să crească foarte mult	Să crească puțin	Să rămână la fel	Să scadă puțin	Să scadă foarte mult	NȘ/NR
Total		4,2%	21,0%	58,1%	12,0%	2,1%	2,5%
Genul respondentului:	Masculin	4,7%	20,5%	60,3%	10,0%	1,6%	2,9%
	Feminin	3,6%	21,9%	55,1%	14,7%	2,8%	2,0%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	4,0%	20,7%	58,7%	10,8%	3,7%	2,1%
	36-39 ani	4,3%	23,5%	58,7%	10,5%	2,2%	0,8%
	40-49 ani	4,0%	22,4%	55,2%	14,6%	1,9%	1,9%
	50-59 ani	5,1%	19,4%	60,8%	9,1%	2,0%	3,6%
	60+ ani	3,9%	18,8%	59,8%	12,1%	1,7%	3,7%
Funcția	Proprietar	5,1%	21,3%	57,6%	11,9%	1,4%	2,7%
	Administrator	4,0%	23,8%	56,2%	12,6%	1,5%	2,0%
Mărimea întreprinderii:	Contabil	2,6%	16,5%	62,2%	11,3%	4,7%	2,7%
	Micro (1-9)	4,2%	21,2%	57,6%	12,3%	2,1%	2,5%
	Micii și mari (50+)	5,3%	22,1%	58,7%	8,6%	2,5%	2,8%
Regiunea:	Medii și mari (50+)	0,0%	8,0%	76,6%	15,4%	0,0%	0,0%
	mun. Chișinău	4,4%	20,3%	60,7%	10,2%	1,8%	2,7%
	mun. Bălți	2,9%	17,6%	76,5%	0,0%	0,0%	3,0%
	Nord	1,9%	21,4%	52,4%	18,0%	3,4%	2,8%
	Centru	2,8%	22,9%	53,1%	17,0%	2,1%	2,0%
Sector de activitate	Sud	8,8%	24,1%	46,6%	14,9%	4,2%	1,4%
	Agricultura	4,7%	24,5%	53,2%	13,2%	1,9%	2,5%
	Industria	4,8%	18,2%	60,9%	10,4%	4,5%	1,1%
	Construcții	11,4%	9,2%	66,5%	12,9%	0,0%	0,0%
	Comerț	4,2%	19,9%	58,0%	12,7%	2,8%	2,4%
	Transport	4,2%	26,6%	51,3%	14,4%	1,8%	1,8%
	HoReCa	2,8%	27,8%	50,2%	6,4%	5,0%	7,8%
Servicii	2,1%	22,8%	60,6%	10,9%	0,5%	3,1%	

3.14. Dacă vă gândiți la impozitul pe profit, cum vă așteptați ca acesta să evolueze în următoarele 12 luni?

Aproximativ 58% dintre respondenți cred că impozitul pe profit va rămâne neschimbat în următoarele 12 luni, ceea ce reflectă o așteptare de stabilitate în ceea ce privește taxarea profiturilor. Această stabilitate fiscală este esențială pentru companii, oferindu-le un mediu predictibil în care să planifice investițiile și să-și administreze eficient veniturile și cheltuielile. În plus, menținerea unui impozit stabil permite companiilor să-și calculeze mai precis randamentul proiectelor de extindere și investiție. Cu toate acestea, 21% dintre respondenți anticipează o creștere a impozitului pe profit, sugerând o preocupare legată de o posibilă majorare fiscală care ar putea împovăra companiile, în special în sectoarele care au marje de profit reduse. Un segment mic, de 13%, prevede o reducere a impozitului, reflectând un optimism redus cu privire la măsuri de relaxare fiscală ce ar stimula investițiile și creșterea economică.

Figura 25. Dacă vă gândiți la impozitul pe profit, cum vă așteptați ca acesta să evolueze în următoarele 12 luni?

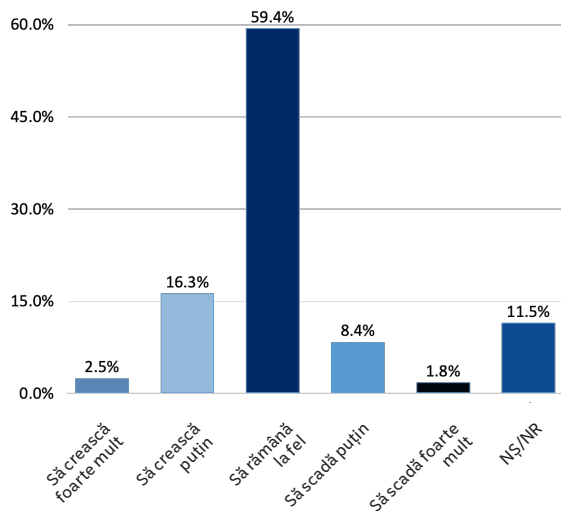

		Să crească foarte mult	Să crească puțin	Să rămână la fel	Să scadă puțin	Să scadă foarte mult	NȘ/NR
Total		3,1%	17,6%	57,9%	11,0%	1,8%	8,5%
Genul respondentului:	Masculin	4,0%	17,7%	59,7%	9,7%	1,3%	7,5%
	Feminin	1,8%	17,5%	55,5%	12,9%	2,5%	9,8%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	4,6%	19,8%	58,8%	10,8%	4,1%	1,8%
	36-39 ani	6,2%	23,2%	56,3%	7,4%	2,2%	4,7%
	40-49 ani	3,5%	18,8%	57,6%	12,8%	1,5%	5,8%
	50-59 ani	1,4%	14,0%	59,8%	9,6%	1,1%	14,2%
	60+ ani	1,3%	14,6%	56,8%	11,9%	1,6%	13,7%
Funcția	Proprietar	4,2%	18,9%	56,2%	9,7%	1,4%	9,6%
	Administrator	3,1%	17,8%	56,8%	14,2%	1,3%	6,8%
Mărimea întreprinderii:	Contabil	0,8%	14,5%	63,3%	9,3%	3,6%	8,4%
	Micro (1-9)	3,3%	18,1%	57,3%	11,4%	1,7%	8,1%
	Micii și mari (50+)	2,0%	15,1%	61,8%	7,2%	2,8%	11,1%
Regiunea:	Medii și mari (50+)	0,0%	10,4%	66,1%	13,0%	0,0%	10,4%
	mun. Chișinău	3,5%	18,2%	57,3%	10,1%	1,4%	9,4%
	mun. Bălți	2,9%	12,9%	78,3%	3,0%	0,0%	2,9%
	Nord	1,3%	16,3%	60,3%	13,7%	3,6%	4,9%
	Centru	2,1%	18,9%	56,8%	16,0%	1,2%	5,0%
Sector de activitate	Sud	4,0%	15,4%	51,4%	9,1%	4,8%	15,3%
	Agricultura	1,9%	18,3%	62,3%	10,4%	2,3%	4,8%
	Industria	3,4%	13,6%	62,9%	9,5%	3,7%	6,8%
	Construcții	4,8%	16,4%	51,4%	20,8%	0,0%	6,5%
	Comerț	2,9%	17,0%	56,4%	10,4%	2,2%	11,1%
	Transport	4,2%	20,9%	54,1%	10,9%	0,0%	9,9%
	HoReCa	2,8%	21,4%	54,5%	13,7%	1,7%	5,9%
Servicii	3,1%	18,6%	59,8%	9,7%	1,4%	7,5%	

3.15 Dacă vă gândiți la impozitul pe dividende, cum vă așteptați ca acesta să evolueze în următoarele 12 luni?

Un procent semnificativ de 59% dintre respondenți consideră că impozitul pe dividende va rămâne la fel, ceea ce sugerează o percepție că politicile fiscale legate de veniturile din capital nu vor suferi modificări majore. Această stabilitate este esențială pentru companiile care își distribuie profitul către acționari, oferind predictibilitate și încurajând investițiile pe termen lung. Stabilitatea fiscală în acest domeniu permite investitorilor să-și gestioneze mai bine câștigurile și să-și planifice deciziile de reinvestire. Cu toate acestea, 19% dintre respondenți se așteaptă la o creștere a impozitului pe dividende, ceea ce sugerează îngrijorări legate de o posibilă creștere a poverii fiscale asupra investitorilor. Acest lucru ar putea descuraja anumite companii să distribuie profitul sub formă de dividende, afectând randamentul acționarilor. Doar 11% dintre respondenți anticipează o scădere a impozitului pe dividende, ceea ce reflectă un optimism redus în privința unor măsuri fiscale de relaxare.

Figura 26. Dacă vă gândiți la impozitul pe dividende, cum vă așteptați ca acesta să evolueze în următoarele 12 luni?

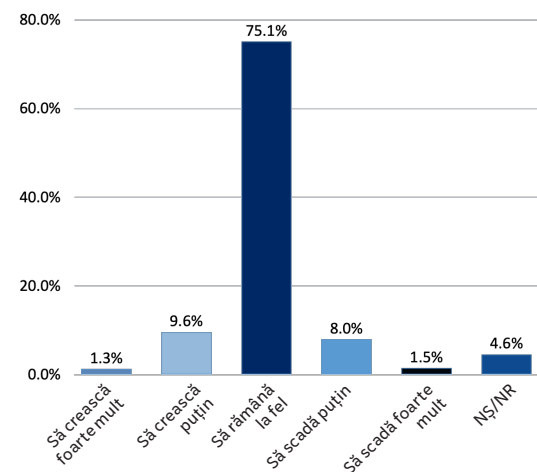

		Să crească foarte mult	Să crească puțin	Să rămână la fel	Să scadă puțin	Să scadă foarte mult	NȘ/NR
Total		2,5%	16,3%	59,4%	8,4%	1,8%	11,5%
Genul respondentului:	Masculin	3,5%	15,0%	60,4%	8,0%	1,9%	11,2%
	Feminin	1,2%	18,1%	58,0%	8,9%	1,8%	12,0%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	3,3%	19,9%	58,6%	10,0%	3,3%	4,9%
	36-39 ani	3,9%	22,7%	61,6%	3,8%	0,8%	7,1%
	40-49 ani	3,2%	14,3%	62,2%	10,1%	1,8%	8,3%
	50-59 ani	0,5%	14,0%	59,3%	6,8%	1,6%	17,8%
	60+ ani	2,1%	16,3%	52,9%	9,2%	1,9%	17,6%
Funcția	Proprietar	4,0%	16,6%	58,9%	7,8%	1,5%	11,1%
	Administrator	1,5%	15,2%	57,9%	10,1%	1,4%	13,9%
Mărimea întreprinderii:	Contabil	0,6%	17,3%	62,8%	7,1%	3,1%	9,1%
	Micro (1-9)	2,5%	16,2%	58,9%	8,7%	2,0%	11,8%
	Mici (10-49)	3,4%	16,2%	63,0%	7,3%	1,0%	9,2%
Regiunea:	Medii si mari (50+)	0,0%	21,9%	62,5%	2,3%	0,0%	13,4%
	mun. Chișinău	2,7%	17,6%	61,0%	7,2%	1,7%	9,8%
	mun. Bălți	5,9%	11,8%	67,7%	8,8%	0,0%	5,8%
Sector de activitate	Nord	0,0%	13,5%	51,0%	17,4%	1,5%	16,6%
	Centru	2,4%	15,7%	59,8%	8,9%	1,5%	11,7%
	Sud	2,0%	14,0%	52,2%	6,6%	4,2%	21,0%
Sector de activitate	Agricultura	1,5%	20,5%	57,5%	8,7%	1,0%	10,8%
	Industria	3,4%	13,9%	56,3%	11,9%	1,1%	13,3%
	Construcții	2,2%	15,7%	62,5%	9,9%	0,0%	9,7%
	Comerț	2,8%	13,2%	59,8%	6,6%	3,1%	14,5%
	Transport	0,0%	19,5%	59,0%	9,1%	3,5%	8,8%
	HoReCa	1,4%	21,4%	56,9%	7,5%	0,0%	12,9%
	Servicii	3,1%	18,3%	60,6%	9,3%	0,9%	7,8%

3.16. Dacă vă gândiți la TVA, cum vă așteptați să evolueze în următoarele 12 luni?

Aproximativ 75% dintre respondenți estimează că TVA-ul va rămâne neschimbat, ceea ce indică o așteptare de stabilitate fiscală în ce privește taxele de consum. Această predictibilitate referitoare la TVA este esențială pentru companiile care își planifică strategia de prețuri și costurile de producție. Un TVA stabil permite companiilor să mențină prețurile competitive și să-și administreze marjele de profit într-un mod eficient. Cu toate acestea, 11% dintre respondenți anticipează o creștere a TVA-ului, ceea ce poate reflecta îngrijorări legate de o posibilă majorare a taxelor indirecte. O astfel de creștere ar putea afecta negativ cererea consumatorilor și ar pune presiune suplimentară asupra companiilor, în special în sectoarele cu marje reduse. Doar 10% dintre respondenți preconizează o scădere a TVA-ului, indicând așteptări limitate cu privire la măsuri de reducere a poverii fiscale.

Figura 27. Dacă vă gândiți la TVA, cum vă așteptați să evolueze în următoarele 12 luni?

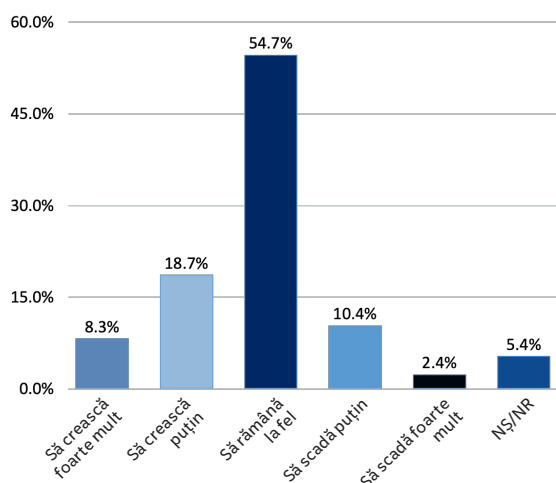

		Să crească foarte mult	Să crească puțin	Să rămână la fel	Să scadă puțin	Să scadă foarte mult	NȘ/NR
Total		1,3%	9,6%	75,1%	8,0%	1,5%	4,6%
Genul respondentului:	Masculin	1,1%	9,3%	76,0%	7,7%	1,2%	4,8%
	Feminin	1,6%	10,0%	74,0%	8,3%	1,8%	4,3%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	1,9%	12,6%	74,2%	6,0%	2,9%	2,4%
	36-39 ani	1,6%	13,4%	74,2%	5,5%	0,8%	4,5%
	40-49 ani	1,4%	8,3%	75,2%	8,2%	1,3%	5,6%
	50-59 ani	1,0%	7,2%	78,5%	7,1%	1,5%	4,6%
	60+ ani	0,8%	10,2%	72,1%	11,6%	1,1%	4,1%
Funcția	Proprietar	1,5%	8,9%	76,3%	8,3%	0,5%	4,4%
	Administrator	0,7%	13,0%	70,0%	8,5%	2,1%	5,7%
	Contabil	1,7%	6,0%	79,9%	6,4%	2,6%	3,3%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	1,2%	10,3%	74,0%	8,3%	1,4%	4,9%
	Mici (10-49)	2,7%	1,9%	84,8%	5,8%	2,5%	2,2%
	Medii si mari (50+)	0,0%	16,7%	72,9%	5,2%	0,0%	5,2%
Regiunea:	mun. Chișinău	1,3%	8,9%	76,7%	6,9%	1,2%	5,0%
	mun. Bălți	0,0%	8,8%	85,3%	3,0%	2,9%	0,0%
	Nord	0,6%	10,7%	71,7%	8,5%	3,6%	4,9%
Sector de activitate	Centru	0,8%	11,2%	72,6%	11,0%	0,8%	3,6%
	Sud	3,4%	10,4%	67,6%	11,6%	1,4%	5,6%
	Agricultura	0,5%	7,1%	79,1%	8,1%	0,5%	4,7%
Sector de activitate	Industria	1,1%	10,5%	73,9%	9,6%	1,1%	3,7%
	Construcții	2,7%	4,4%	81,0%	9,8%	0,0%	2,2%
	Comerț	1,8%	9,6%	74,3%	6,8%	2,3%	5,4%
	Transport	1,8%	7,5%	83,7%	1,8%	3,5%	1,8%
	HoReCa	1,4%	18,4%	62,4%	11,3%	0,0%	6,4%
	Servicii	0,4%	10,8%	73,2%	9,8%	1,0%	4,8%

3.17. Dacă vă gândiți la controalele din partea autorităților statului ce așteptări aveți vis-a-vis de numărul controalelor în următoarele 12 luni?

Aproximativ 55% dintre respondenți estimează că numărul controalelor din partea autorităților statului va rămâne neschimbat în următoarele 12 luni. Aceasta reflectă o percepție de stabilitate în ceea ce privește aplicarea reglementărilor de către autorități. Menținerea unui nivel constant al controalelor oferă companiilor predictibilitate în respectarea legislației și evitarea sancțiunilor. Cu toate acestea, 27% dintre respondenți anticipează o creștere a numărului de controale, ceea ce ar putea reflecta îngrijorări legate de o intensificare a verificărilor sau de noi reglementări care impun controale mai frecvente. Aceasta poate crește presiunea administrativă asupra companiilor, afectând resursele și timpul alocat pentru conformare. Doar 13% dintre respondenți se așteaptă la o reducere a numărului de controale, sugerând speranțe reduse pentru o relaxare a reglementărilor și a birocrației.

Figura 28. Dacă vă gândiți la controalele din partea autorităților statului ce așteptări aveți vis-a-vis de numărul controalelor în următoarele 12 luni?

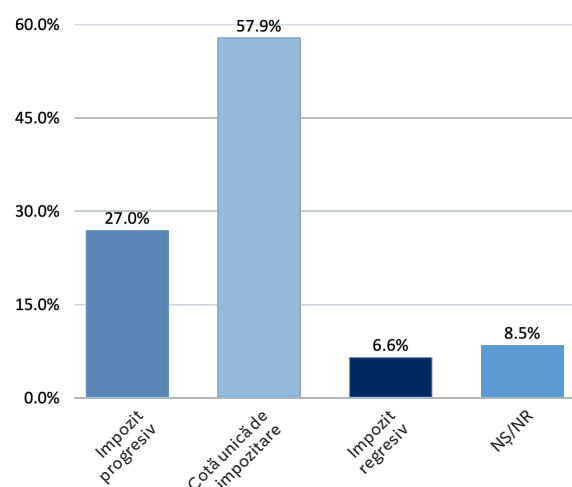

		Să crească foarte mult	Să crească puțin	Să rămână la fel	Să scadă puțin	Să scadă foarte mult	NȘ/NR
Total		8,3%	18,7%	54,7%	10,4%	2,4%	5,4%
Genul respondentului:	Masculin	8,7%	17,8%	56,6%	9,2%	1,9%	5,8%
	Feminin	7,7%	20,0%	52,0%	12,2%	3,1%	5,0%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	8,4%	27,6%	43,8%	14,2%	0,5%	5,4%
	36-39 ani	12,9%	20,9%	53,9%	8,6%	1,6%	2,1%
	40-49 ani	9,1%	18,3%	53,4%	10,8%	3,1%	5,2%
	50-59 ani	5,7%	17,4%	59,6%	8,6%	2,0%	6,7%
	60+ ani	6,6%	13,7%	58,8%	10,7%	3,5%	6,7%
Funcția	Proprietar	9,4%	21,6%	54,3%	9,0%	2,4%	3,2%
	Administrator	9,4%	15,4%	53,1%	11,4%	2,8%	7,9%
	Contabil	4,3%	17,2%	57,6%	12,2%	1,9%	6,7%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	8,7%	18,2%	54,3%	10,6%	2,6%	5,5%
	Mici (10-49)	6,6%	22,3%	56,3%	9,2%	0,8%	4,8%
	Medii si mari (50+)	0,0%	21,3%	61,1%	7,3%	5,2%	5,1%
Regiunea:	mun. Chișinău	10,5%	19,3%	50,8%	10,6%	2,1%	6,7%
	mun. Bălți	0,0%	14,6%	76,6%	8,7%	0,0%	0,0%
	Nord	5,3%	18,7%	55,2%	15,1%	2,1%	3,6%
	Centru	6,3%	16,4%	59,7%	10,7%	4,1%	2,7%
	Sud	4,7%	21,5%	59,5%	5,2%	2,6%	6,5%
Sector de activitate	Agricultura	7,1%	20,5%	57,5%	8,9%	1,8%	4,2%
	Industria	5,7%	17,8%	63,2%	9,7%	0,0%	3,7%
	Construcții	10,9%	15,7%	65,4%	0,0%	5,8%	2,2%
	Comerț	7,1%	17,3%	54,3%	12,1%	3,2%	6,0%
	Transport	14,6%	15,6%	62,4%	1,8%	1,8%	3,9%
	HoReCa	9,2%	19,1%	50,4%	10,8%	3,8%	6,8%
	Servicii	9,2%	21,9%	46,6%	13,9%	1,4%	6,9%

3.18. Dvs. ce fel de sistem de impozitare a veniturilor preferați?

Majoritatea respondenților, 58%, optează pentru un sistem proporțional, indicând doleanța instituirii unui sistem simplu și transparent de impozitare, care să trateze toți contribuabilii în mod egal, indiferent de veniturile obținute. Aceasta reflectă o preocupare pentru eficiență și claritate în politicile fiscale. Pe de altă parte, 27% preferă un sistem progresiv de impozitare, ceea ce sugerează o susținere largă pentru o distribuție mai echitabilă a sarcinii fiscale. Această preferință reflectă percepția că un sistem progresiv ar putea asigura un echilibru mai bun între contribuabilii din diferite categorii de venituri.

Figura 29. Dvs. ce fel de sistem de impozitare a veniturilor preferați?

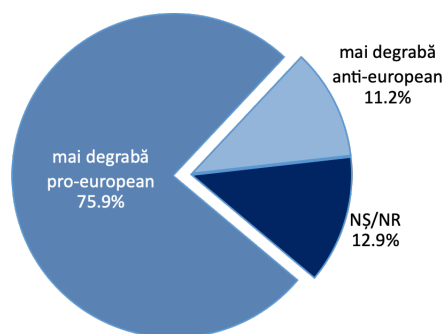
		Impozit progresiv	Cotă unică de impozitare	Impozit regresiv	NȘ/NR
Total		27,0%	57,9%	6,6%	8,5%
Genul respondentului:	Masculin	27,5%	56,4%	7,0%	9,1%
	Feminin	26,2%	60,1%	6,1%	7,6%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	25,0%	56,7%	11,0%	7,3%
	36-39 ani	24,3%	65,3%	3,1%	7,4%
	40-49 ani	25,7%	58,0%	7,2%	9,1%
	50-59 ani	28,2%	55,8%	5,7%	10,3%
	60+ ani	31,1%	55,9%	6,3%	6,6%
Funcția	Proprietar	29,3%	55,4%	5,1%	10,1%
	Administrator	22,6%	57,4%	9,7%	10,3%
	Contabil	28,1%	64,1%	5,5%	2,3%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	27,9%	56,6%	6,7%	8,9%
	Mici (10-49)	19,7%	68,2%	7,4%	4,8%
	Medii si mari (50+)	24,4%	63,2%	0,0%	12,4%
Regiunea:	mun. Chișinău	27,6%	55,5%	7,6%	9,3%
	mun. Bălți	8,8%	91,2%	0,0%	0,0%
	Nord	23,1%	59,3%	2,8%	14,8%
	Centru	27,6%	58,8%	8,1%	5,4%
	Sud	34,4%	54,0%	4,1%	7,4%
Sector de activitate	Agricultura	26,8%	65,3%	3,4%	4,5%
	Industria	24,8%	55,5%	10,1%	9,7%
	Construcții	22,6%	64,3%	6,5%	6,5%
	Comerț	25,6%	58,3%	5,9%	10,2%
	Transport	37,2%	41,7%	16,8%	4,2%
	HoReCa	24,4%	60,2%	5,8%	9,6%
	Servicii	28,8%	56,8%	5,5%	8,9%

CAPITOLUL IV. PERCEPȚII DESPRE UNIUNEA EUROPEANĂ VERSUS REPUBLICA MOLDOVA

4.1. Care este opinia dvs. cu privire la Uniunea Europeană. Dvs. vă considerați:

Majoritatea covârșitoare a respondenților, adică 76%, se consideră favorabili integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Acest nivel ridicat de susținere subliniază importanța pe care mediul de afaceri o acordă integrării europene, văzută ca o oportunitate de acces la piața unică, de stabilitate economică și finanțări europene. O astfel de susținere este motivată și de așteptările privind modernizarea economiei naționale, accesul mai facil la resurse financiare și la oportunități de comerț, ceea ce ar putea duce la o creștere sustenabilă și la îmbunătățirea climatului de afaceri în ansamblu. Pe de altă parte, 11% dintre respondenți se declară sceptici în privința integrării, subliniind potențialele provocări legate de costurile de conformare la reglementările stricte ale UE și impactul concurenței mai mari pe piața europeană. Această categorie de companii manifestă îngrijorare cu privire la costurile suplimentare care vin odată cu integrarea, în special pentru afacerile mai mici sau cele care nu sunt complet pregătite pentru alinierea la standardele europene.

Figura 30. Care este opinia dvs. cu privire la Uniunea Europeană. Dvs. vă considerați:

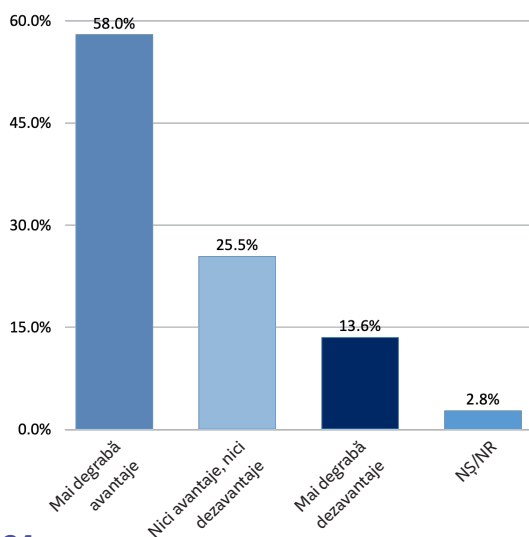

		mai degrabă pro-european	mai degrabă anti-european	NȘ/NR
Total		75,8%	11,2%	12,9%
Genul respondentului:	Masculin	77,9%	9,7%	12,4%
	Feminin	73,0%	13,3%	13,6%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	68,1%	11,0%	20,9%
	36-39 ani	78,0%	11,3%	10,7%
	40-49 ani	78,8%	10,1%	11,1%
	50-59 ani	78,0%	12,3%	9,8%
	60+ ani	70,9%	12,2%	16,9%
	Funcția	Proprietar	74,3%	11,9%
	Administrator	80,8%	11,0%	8,2%
	Contabil	72,1%	10,0%	17,9%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	75,3%	11,7%	13,0%
	Mici (10-49)	79,3%	7,4%	13,4%
	Medii și mari (50+)	83,0%	9,0%	7,9%
Regiunea:	mun. Chișinău	76,9%	10,9%	12,2%
	mun. Bălți	75,4%	8,3%	16,3%
	Nord	72,9%	9,0%	18,1%
	Centru	80,6%	7,4%	11,9%
	Sud	62,8%	24,6%	12,6%
Sector de activitate	Agricultura	74,4%	11,1%	14,5%
	Industria	75,6%	14,3%	10,1%
	Construcții	79,7%	13,7%	6,5%
	Comerț	74,3%	10,5%	15,3%
	Transport	73,3%	14,6%	12,1%
	HoReCa	78,4%	9,7%	11,9%
	Servicii	78,3%	10,0%	11,7%

4.2. Ce credeți că ar aduce piața unică europeană companiei dvs.?

Un număr semnificativ de 58% dintre respondenți consideră că accesul la piața unică europeană va aduce beneficii importante companiei lor. Acest lucru subliniază percepția mediului de afaceri asupra Uniunii Europene ca o oportunitate majoră de creștere și dezvoltare. Accesul la o piață extinsă și bine reglementată, cu peste 450 de milioane de consumatori, este văzut ca un avantaj strategic, facilitând comerțul internațional, exporturile și posibilitatea de a atrage noi investitori. Integrarea în piața unică poate însemna și acces la tehnologii și practici de afaceri avansate, care ar putea crește competitivitatea companiilor moldovenești. Pe de altă parte, un grup de 26% dintre respondenți consideră că integrarea în piața unică nu ar aduce beneficii semnificative afacerii lor, reflectând o perspectivă mai prudentă sau sceptică. Acest segment este mai degrabă compus din companii care se concentrează pe piața internă sau care nu sunt pregătite să facă față competiției mai dure din cadrul UE. În plus, pentru unele companii, costurile asociate cu adaptarea la standardele europene sau provocările logistice sunt percepute ca obstacole majore.

Figura 31. Ce credeți că ar aduce piața unică europeană companiei dvs.?

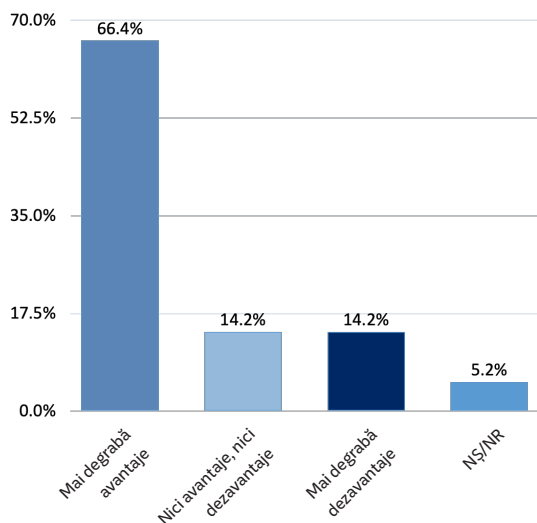

		Mai degrabă avantaje	Nici avantaje, nici dezavantaje	Mai degrabă dezavantaje	NȘ/NR
Total		58,0%	25,5%	13,6%	2,8%
Genul respondentului:	Masculin	63,2%	20,3%	14,4%	2,1%
	Feminin	50,9%	32,7%	12,5%	3,9%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	61,0%	27,5%	9,2%	2,3%
	36-39 ani	60,1%	30,4%	7,6%	1,8%
	40-49 ani	60,0%	23,3%	15,1%	1,6%
	50-59 ani	56,3%	24,0%	15,2%	4,4%
	60+ ani	52,9%	26,8%	15,9%	4,4%
	Funcția	Proprietar	57,4%	25,9%	14,5%
	Administrator	64,2%	19,4%	12,3%	4,1%
	Contabil	50,4%	33,6%	13,7%	2,2%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	57,6%	25,7%	13,7%	3,0%
	Mici (10-49)	59,5%	23,7%	14,7%	2,1%
	Medii și mari (50+)	67,7%	27,2%	5,1%	0,0%
Regiunea:	mun. Chișinău	59,3%	24,7%	13,6%	2,4%
	mun. Bălți	45,4%	34,7%	14,1%	5,9%
	Nord	56,6%	33,0%	9,6%	0,8%
	Centru	63,3%	22,9%	10,8%	3,1%
	Sud	47,4%	23,7%	23,1%	5,8%
Sector de activitate	Agricultura	64,7%	23,5%	11,4%	0,4%
	Industria	63,4%	21,9%	11,0%	3,7%
	Construcții	60,5%	21,5%	15,9%	2,2%
	Comerț	55,2%	26,5%	16,1%	2,2%
	Transport	49,3%	23,7%	20,7%	6,4%
	HoReCa	58,5%	27,8%	10,0%	3,7%
	Servicii	58,8%	27,5%	9,9%	3,7%

4.3. Ce credeți despre integrarea în Uniunea Europeană a Republicii Moldova?

Aproximativ 66% dintre respondenți sunt de părere că integrarea în Uniunea Europeană ar aduce avantaje importante pentru Republica Moldova și pentru afacerile locale, reflectând un optimism considerabil în legătură cu perspectivele economice viitoare ale țării. Integrarea este percepută ca o oportunitate de stabilitate economică și politică, precum și de aliniere la standardele internaționale. Pe de altă parte, 14% dintre respondenți consideră că integrarea în UE ar aduce atât avantaje, cât și dezavantaje, reflectând o atitudine mai nuanțată. Acești respondenți pot vedea provocări legate de conformarea la reglementările stricte ale UE, de creșterea concurenței din partea companiilor europene sau de costurile de adaptare la noile standarde impuse de piața unică. În același timp, ei recunosc și oportunitățile pe care le oferă integrarea, dar rămân prudenți în privința efectelor pe termen lung asupra mediului de afaceri local.

Figura 32. Ce credeți despre integrarea în Uniunea Europeană a Republicii Moldova?

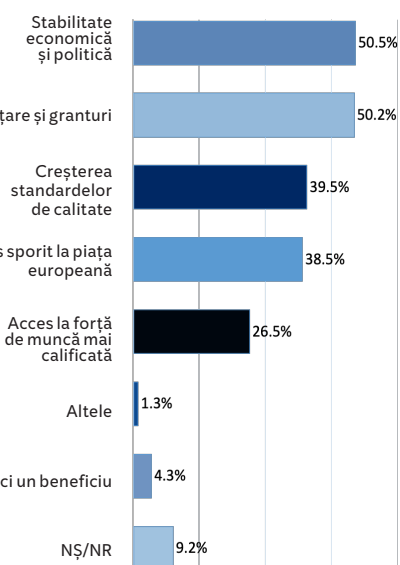

		Mai degrabă avantaje	Nici avantaje, nici dezavantaje	Mai degrabă dezavantaje	NȘ/NR
Total		66,4%	14,2%	14,2%	5,2%
Genul respondentului:	Masculin	68,6%	11,8%	14,6%	5,0%
	Feminin	63,4%	17,6%	13,7%	5,3%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	61,5%	15,3%	15,1%	8,1%
	36-39 ani	66,8%	18,1%	11,7%	3,5%
	40-49 ani	68,9%	12,3%	12,6%	6,2%
	50-59 ani	69,0%	13,7%	13,7%	3,6%
	60+ ani	61,2%	15,3%	19,1%	4,4%
Funcția	Proprietar	63,6%	14,9%	16,2%	5,4%
	Administrator	72,9%	10,4%	12,6%	4,1%
	Contabil	63,3%	18,2%	12,2%	6,3%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	66,8%	13,9%	14,3%	5,0%
	Mici (10-49)	63,2%	15,9%	14,7%	6,2%
	Medii și mari (50+)	67,7%	19,1%	5,1%	8,1%
Regiunea:	mun. Chișinău	68,0%	12,7%	14,8%	4,6%
	mun. Bălți	57,9%	16,3%	22,9%	3,0%
	Nord	65,7%	20,2%	5,4%	8,8%
	Centru	71,2%	15,6%	10,0%	3,1%
	Sud	51,9%	15,3%	22,1%	10,8%
Sector de activitate	Agricultura	65,5%	16,0%	9,1%	9,3%
	Industria	62,2%	21,9%	13,3%	2,5%
	Construcții	72,7%	8,7%	18,6%	0,0%
	Comerț	65,5%	15,4%	13,7%	5,3%
	Transport	57,0%	12,9%	20,5%	9,6%
	HoReCa	67,4%	19,0%	8,6%	5,0%
	Servicii	70,3%	9,9%	15,7%	4,1%

4.4. Care credeți că ar fi principalele beneficii ale integrării Republicii Moldova în UE, pentru compania dvs.?

Stabilitatea economică și politică și accesul la finanțare sunt considerate printre principalele beneficii de către 50% dintre respondenți, sugerând că mediul de afaceri vede în integrare o oportunitate pentru creștere și dezvoltare sustenabilă. Alte avantaje importante includ creșterea standardelor de calitate (40%) și accesul la piața europeană (39%), ceea ce subliniază atractivitatea economică a unei piețe extinse și competitive. Totuși, unii respondenți, 4%, consideră că integrarea nu ar aduce niciun beneficiu notabil, reflectând rezervele unor companii cu privire la adaptarea la noile condiții de piață și la reglementările stricte ale UE.

Figura 33. Care credeți că ar fi principalele beneficii ale integrării Rep. Moldova în UE, pentru compania dvs.?

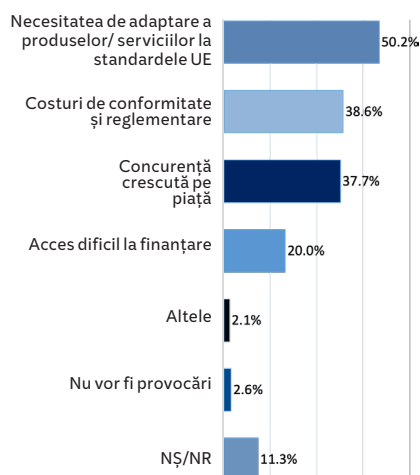

		Acces sporit la piața europeană	Finanțare și granturi	Creșterea standardelor de calitate	Stabilitate economică și politică	Acces la forță de muncă mai calificată	Altele	Nici un beneficiu	NȘ/NR
Total		38,5%	50,2%	39,5%	50,5%	26,5%	1,3%	4,3%	9,2%
Genul respondentului:	Masculin	41,7%	53,5%	43,5%	54,3%	26,7%	1,7%	5,1%	7,2%
	Feminin	33,9%	45,7%	34,0%	45,3%	26,2%	0,7%	3,3%	11,9%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	42,6%	61,1%	38,6%	40,9%	22,2%	0,9%	4,7%	5,2%
	36-39 ani	40,1%	55,1%	46,9%	47,0%	22,0%	0,0%	2,8%	6,6%
	40-49 ani	38,1%	50,2%	38,8%	53,7%	28,0%	2,4%	5,1%	6,8%
	50-59 ani	38,6%	48,9%	38,9%	51,8%	26,0%	0,5%	4,1%	11,5%
	60+ ani	35,2%	41,2%	37,1%	51,6%	30,0%	1,2%	3,9%	15,4%
Funcția	Proprietar	39,6%	51,7%	41,7%	52,4%	27,7%	1,8%	4,5%	9,9%
	Administrator	41,0%	51,4%	40,9%	50,6%	27,0%	1,0%	4,7%	5,6%
	Contabil	32,3%	45,2%	32,8%	46,3%	23,1%	0,5%	3,3%	12,8%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	37,4%	49,6%	39,4%	50,1%	26,8%	1,5%	4,5%	9,3%
	Mici (10-49)	42,9%	56,0%	40,4%	54,4%	24,4%	0,0%	3,4%	6,2%
	Medii și mari (50+)	61,5%	48,8%	40,4%	50,3%	24,2%	0,0%	2,8%	17,6%
Regiunea:	mun. Chișinău	39,6%	48,3%	39,6%	50,0%	25,0%	1,9%	4,8%	9,0%
	mun. Bălți	22,0%	36,6%	40,8%	60,8%	24,9%	0,0%	1,3%	11,7%
	Nord	38,8%	56,0%	33,6%	53,3%	30,2%	0,0%	2,8%	14,6%
	Centru	37,3%	55,6%	40,6%	50,8%	29,3%	0,8%	1,7%	6,6%
	Sud	41,3%	54,0%	42,4%	46,1%	27,9%	0,0%	9,1%	8,2%
Sector de activitate	Agricultura	53,7%	70,8%	47,3%	51,2%	32,7%	0,0%	3,6%	5,0%
	Industria	43,6%	53,9%	38,9%	47,3%	31,0%	2,3%	2,3%	11,7%
	Construcții	31,8%	50,6%	46,6%	60,9%	30,6%	0,0%	6,5%	6,5%
	Comerț	34,8%	43,6%	35,8%	48,8%	24,5%	1,5%	4,1%	11,1%
	Transport	38,8%	40,0%	35,3%	44,7%	22,1%	1,8%	3,9%	5,9%
	HoReCa	40,5%	66,5%	50,5%	47,4%	41,7%	0,0%	0,0%	9,2%
	Servicii	36,1%	48,9%	39,0%	53,4%	22,3%	1,7%	5,9%	8,9%

4.5. Care sunt principalele provocări pe care le anticipați pentru compania Dvs. în contextul integrării în UE?

Necesitatea de adaptare a produselor și serviciilor la standardele UE, precum și costurile de conformitate și reglementare sunt considerate unele dintre cele mai mari provocări de către 50% și respectiv 39% dintre respondenți, indicând dificultățile anticipate în alinierea la standardele stricte impuse de Uniunea Europeană. De asemenea, concurența crescută pe piața europeană este văzută ca o provocare semnificativă pentru 38% dintre companii. Pentru multe companii, mai ales cele mici și mijlocii, aceste costuri pot reprezenta o povară financiară semnificativă și un obstacol în calea extinderii pe piața europeană. Pe de altă parte, doar 3% dintre respondenți nu anticipază provocări majore, sugerând că foarte puține afaceri sunt deja bine pregătite sau că văd integrarea în UE mai degrabă ca o oportunitate decât ca un obstacol.

Figura 34. Care sunt principalele provocări pe care le anticipați pentru compania Dvs. în contextul integrării în UE?

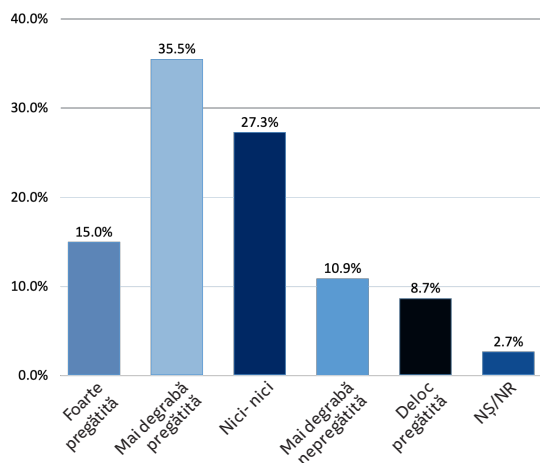

		Concurență crescută pe piață	Costuri de conformitate și reglementare	Necesitatea de adaptare a produselor/ serviciilor la standardele UE	Acces dificil la finanțare	Altele	Nici un beneficiu	NȘ/NR
Total		37,7%	38,6%	50,2%	20,0%	2,1%	2,6%	11,3%
Genul respondentului:	Masculin	39,7%	39,0%	48,7%	19,7%	2,1%	2,9%	12,9%
	Feminin	34,9%	38,0%	52,3%	20,4%	2,1%	2,2%	9,2%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	40,3%	45,9%	49,6%	19,6%	0,0%	3,9%	11,2%
	36-39 ani	34,7%	40,7%	56,2%	19,3%	1,6%	2,5%	7,1%
	40-49 ani	39,0%	36,6%	48,9%	19,3%	3,3%	3,1%	11,6%
	50-59 ani	37,1%	41,3%	52,9%	17,0%	1,8%	2,3%	11,2%
	60+ ani	36,2%	32,9%	45,5%	26,0%	1,8%	1,3%	13,9%
Funcția	Proprietar	38,3%	41,4%	47,3%	20,5%	3,1%	1,8%	13,1%
	Administrator	39,8%	35,1%	53,6%	18,5%	1,3%	4,2%	8,3%
	Contabil	33,3%	37,7%	51,6%	21,1%	1,1%	2,0%	11,7%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	37,8%	38,6%	50,1%	20,4%	2,1%	2,9%	11,1%
	Mici (10-49)	37,3%	39,3%	53,4%	17,1%	2,7%	0,6%	11,6%
	Medii și mari (50+)	35,1%	34,2%	38,5%	16,0%	0,0%	0,0%	19,3%
Regiunea:	mun. Chișinău	38,2%	38,7%	49,4%	17,9%	2,9%	3,3%	11,4%
	mun. Bălți	25,0%	44,9%	47,9%	11,8%	0,0%	0,0%	18,7%
	Nord	48,5%	36,9%	51,1%	24,9%	0,0%	1,5%	12,5%
	Centru	31,7%	34,4%	55,6%	19,3%	0,8%	1,6%	8,9%
	Sud	41,8%	44,5%	45,7%	34,5%	2,6%	2,0%	10,0%
Sector de activitate	Agricultura	45,3%	45,5%	61,5%	33,5%	0,5%	1,5%	6,3%
	Industria	20,9%	34,3%	42,6%	18,7%	2,3%	2,3%	18,6%
	Construcții	33,7%	31,7%	67,1%	22,8%	2,7%	2,2%	7,2%
	Comerț	41,5%	37,5%	43,9%	19,9%	2,0%	2,1%	12,8%
	Transport	46,3%	34,6%	58,6%	13,4%	5,3%	0,0%	8,2%
	HoReCa	29,1%	43,4%	42,3%	17,2%	1,4%	2,8%	18,1%
	Servicii	34,5%	40,6%	51,4%	15,4%	2,1%	4,8%	9,6%

4.6. Cât de pregătită considerați că este compania Dvs. pentru integrarea în UE?

Aproximativ 51% dintre respondenți se consideră pregătiți pentru integrarea în Uniunea Europeană, ceea ce reflectă un nivel sporit de încredere în capacitatea afacerilor de a face față cerințelor și reglementărilor europene. Aceasta poate fi un semn că multe companii au început deja procesul de adaptare la standardele internaționale. Pe de altă parte, 11% dintre respondenți se consideră mai degrabă nepregătiți, sugerând că multe firme percep încă provocări semnificative în adaptarea la cerințele europene. Lipsa de resurse, tehnologii și competențe adecvate pentru a face față unei competiții mai dure sau cerințelor stricte poate fi un obstacol pentru aceste companii. Un procent mai mic, de 9%, consideră că sunt complet nepregătiți pentru integrarea în UE, subliniind nevoia de sprijin și asistență pentru a-și ajusta afacerea la noile realități economice și legislative.

Figura 35. Cât de pregătită considerați că este compania Dvs. pentru integrarea în UE?

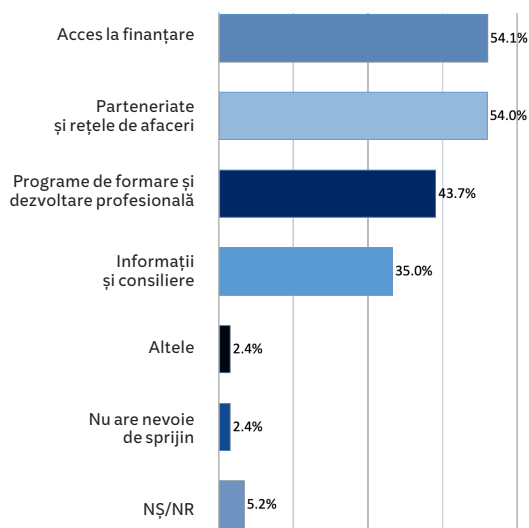

		Foarte pregătită	Mai degrabă pregătită	Nici-nici	Mai degrabă nepregătită	Deloc pregătită	NȘ/NR
Total		15,0%	35,5%	27,3%	10,9%	8,7%	2,7%
Genul respondentului:	Masculin	19,4%	36,2%	24,7%	9,8%	8,0%	1,8%
	Feminin	8,9%	34,4%	30,8%	12,3%	9,6%	3,9%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	13,2%	42,6%	23,8%	8,5%	7,9%	4,1%
	36-39 ani	19,5%	37,9%	29,0%	8,0%	4,8%	0,8%
	40-49 ani	15,2%	32,7%	31,0%	10,8%	9,4%	0,9%
	50-59 ani	11,3%	38,9%	25,8%	10,9%	8,1%	4,9%
	60+ ani	17,2%	30,2%	23,0%	14,5%	11,2%	3,9%
Funcția	Proprietar	18,7%	35,6%	23,0%	10,0%	10,4%	2,3%
	Administrator	15,1%	36,3%	30,4%	10,9%	5,4%	1,8%
	Contabil	6,6%	34,0%	32,3%	12,7%	9,5%	5,0%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	14,8%	35,0%	27,9%	10,3%	9,0%	2,8%
	Mici (10-49)	15,2%	36,1%	24,1%	15,4%	7,2%	2,0%
	Medii și mari (50+)	21,9%	51,5%	15,9%	10,8%	0,0%	0,0%
Regiunea:	mun. Chișinău	17,0%	38,2%	25,6%	8,9%	7,4%	2,8%
	mun. Bălți	18,7%	14,7%	32,0%	21,7%	10,1%	2,9%
	Nord	6,9%	31,7%	30,7%	13,6%	13,6%	3,6%
	Centru	11,3%	40,1%	30,3%	7,7%	9,0%	1,7%
	Sud	15,0%	22,7%	27,0%	21,6%	10,9%	2,8%
Sector de activitate	Agricultura	9,0%	30,6%	36,7%	13,3%	9,4%	1,0%
	Industria	14,1%	31,9%	29,2%	15,4%	7,1%	2,3%
	Construcții	9,9%	34,1%	29,8%	17,5%	6,5%	2,2%
	Comerț	14,8%	33,0%	27,7%	9,6%	11,3%	3,5%
	Transport	15,5%	41,3%	21,8%	14,3%	5,3%	1,8%
	HoReCa	22,7%	33,8%	19,2%	12,0%	10,6%	1,8%
	Servicii	18,5%	42,0%	23,5%	7,0%	6,0%	3,0%

4.7. De ce tip de sprijin considerați că ar avea nevoie compania dvs. pentru a se adapta cerințelor și standardelor UE?

Accesul la finanțare și parteneriatele de afaceri sunt văzute ca fiind esențiale de peste 54% dintre respondenți, sugerând că fără sprijin financiar, multe companii ar întâmpina dificultăți în adaptarea la cerințele UE. Programele de formare și dezvoltare profesională sunt de asemenea prioritare pentru 44% dintre companii, indicând că mediul de afaceri consideră educația și instruirea ca fiind critice pentru competitivitatea pe piața europeană. Acest lucru reflectă o nevoie crescută de competențe tehnice și profesionale specifice mediului european, atât pentru management, cât și pentru angajați. Programele de instruire ar ajuta companiile să-și dezvolte capacitatea de a adopta inovațiile tehnologice și de a implementa standardele de calitate și siguranță. Un procent de 35% dintre respondenți consideră că accesul la informații și consiliere este un element esențial pentru a susține procesul de integrare. Aceasta subliniază nevoia companiilor de a înțelege mai bine reglementările europene, procesele administrative și obligațiile legale pentru a se conforma eficient standardelor. Informațiile clare și consultanța specializată sunt esențiale pentru facilitarea integrării și pentru reducerea riscurilor de neconformitate.

Figura 36. De ce tip de sprijin considerați că ar avea nevoie compania dvs. pentru a se adapta cerințelor și standardelor UE?

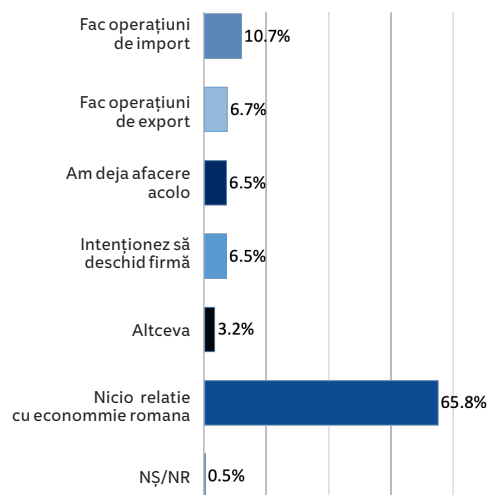

		Informații și consiliere	Acces la finanțare	Programe de formare și dezvoltare profesională	Parteneriate și rețele de afaceri	Altele	Nu are nevoie de sprijin	NȘ/NR
Total		35,0%	54,1%	43,7%	54,0%	2,4%	2,4%	5,2%
Genul respondentului:	Masculin	33,8%	58,5%	41,9%	54,4%	2,7%	2,8%	3,8%
	Feminin	36,7%	47,9%	46,3%	53,5%	2,0%	2,0%	7,1%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	30,2%	64,3%	46,0%	62,4%	0,6%	0,0%	2,1%
	36-39 ani	37,7%	57,0%	45,4%	57,6%	2,0%	0,0%	1,6%
	40-49 ani	34,7%	53,0%	44,2%	55,6%	3,3%	3,2%	3,5%
	50-59 ani	36,7%	54,5%	41,6%	53,3%	0,7%	3,2%	6,1%
	60+ ani	34,9%	46,9%	42,7%	43,7%	4,4%	3,2%	12,2%
Funcția	Proprietar	34,8%	53,9%	43,8%	54,5%	3,3%	2,1%	5,1%
	Administrator	36,4%	55,9%	43,8%	51,4%	1,3%	3,4%	4,4%
	Contabil	33,7%	51,7%	43,3%	57,0%	2,1%	1,7%	6,7%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	35,5%	54,8%	44,1%	53,0%	2,2%	2,6%	5,1%
	Mici (10-49)	29,7%	48,6%	36,8%	62,9%	3,3%	1,6%	7,1%
	Medii și mari (50+)	43,3%	50,4%	61,6%	53,8%	5,2%	0,0%	0,0%
Regiunea:	mun. Chișinău	35,0%	52,0%	41,7%	55,7%	2,9%	2,6%	4,9%
	mun. Bălți	36,6%	52,4%	52,4%	61,2%	0,0%	4,1%	2,9%
	Nord	36,8%	59,6%	43,6%	55,1%	3,0%	1,5%	4,9%
	Centru	33,6%	56,8%	42,5%	51,0%	0,0%	1,2%	7,3%
	Sud	35,7%	57,9%	55,1%	43,7%	4,4%	3,6%	4,8%
Sector de activitate	Agricultura	40,4%	72,3%	55,7%	63,7%	0,5%	1,0%	1,9%
	Industria	29,8%	48,2%	41,6%	58,8%	1,1%	1,1%	11,2%
	Construcții	39,7%	53,2%	58,3%	50,3%	4,4%	2,9%	2,2%
	Comerț	32,7%	53,7%	35,5%	49,5%	2,7%	1,8%	5,6%
	Transport	32,4%	42,1%	36,6%	56,5%	5,7%	5,7%	4,9%
	HoReCa	48,1%	65,0%	51,0%	46,2%	1,7%	0,0%	3,3%
	Servicii	35,1%	49,5%	47,8%	56,3%	2,1%	4,0%	5,4%

4.8. Care este statutul dvs. în relația cu economia României în prezent?

Relațiile comerciale cu România au un anumit nivel de dezvoltare în rândul respondenților - aproximativ 7% dintre aceștia susțin că desfășoară operațiuni de export în România, subliniind legăturile comerciale strânse dintre cele două economii. De asemenea, 11% dintre companii desfășoară operațiuni de import, ceea ce arată că România este un partener comercial important pentru multe afaceri din Republica Moldova.

Figura 37. Care este statutul dvs. în relația cu economia României în prezent?

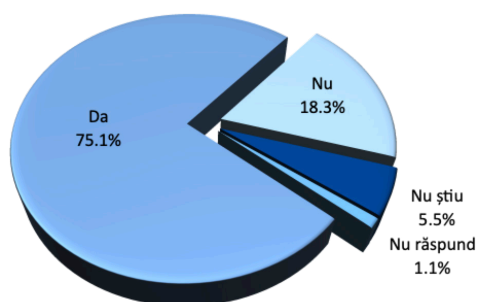

		Intenționez să deschid firmă	Am deja afaceri acolo	Fac operațiuni de import	Fac operațiuni de export	Altele	Fac operațiuni de export	NȘ/NR
Total		6,5%	6,5%	10,7%	6,7%	3,2%	65,8%	0,5%
Genul respondentului:	Masculin	10,0%	9,5%	10,1%	7,6%	3,3%	59,4%	0,2%
	Feminin	1,7%	2,4%	11,6%	5,6%	3,1%	74,7%	0,9%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	6,2%	4,6%	10,6%	10,7%	1,5%	65,5%	0,9%
	36-39 ani	9,4%	11,5%	13,2%	8,5%	2,1%	55,3%	0,0%
	40-49 ani	7,5%	6,6%	10,8%	5,7%	3,2%	66,3%	0,0%
	50-59 ani	6,4%	6,2%	11,9%	6,2%	2,7%	66,2%	0,5%
	60+ ani	2,9%	4,5%	7,5%	5,6%	5,8%	72,2%	1,5%
Funcția	Proprietar	8,8%	7,4%	8,4%	7,8%	3,8%	63,4%	0,5%
	Administrator	6,6%	8,1%	11,1%	5,6%	3,8%	64,5%	0,3%
	Contabil	1,4%	2,3%	15,5%	6,1%	1,0%	73,1%	0,6%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	7,2%	6,0%	9,3%	6,7%	2,5%	68,0%	0,3%
	Mici (10-49)	0,5%	8,8%	21,5%	6,9%	7,8%	52,2%	2,2%
	Medii și mari (50+)	8,3%	16,4%	17,4%	8,0%	10,4%	39,4%	0,0%
Regiunea:	mun. Chișinău	7,3%	7,7%	12,5%	7,3%	3,4%	61,4%	0,3%
	mun. Bălți	0,0%	5,8%	13,3%	8,8%	0,0%	72,1%	0,0%
	Nord	3,4%	0,6%	11,0%	7,3%	0,6%	74,0%	3,0%
	Centru	7,2%	7,6%	7,7%	4,8%	5,0%	67,7%	0,0%
	Sud	5,8%	2,8%	3,4%	4,6%	3,0%	80,4%	0,0%
Sector de activitate	Agricultura	4,0%	1,9%	5,1%	8,9%	2,4%	77,3%	0,5%
	Industria	6,1%	11,4%	13,6%	6,8%	5,0%	57,1%	0,0%
	Construcții	2,2%	6,5%	13,1%	2,2%	2,2%	73,9%	0,0%
	Comerț	7,9%	7,4%	11,9%	5,1%	1,2%	65,9%	0,6%
	Transport	2,2%	12,6%	21,6%	9,5%	6,4%	47,7%	0,0%
	HoReCa	3,1%	5,5%	3,6%	4,2%	6,1%	75,8%	1,8%
	Servicii	8,7%	4,2%	8,4%	9,0%	5,0%	64,3%	0,4%

4.9. Sunteți de părere că aprofundarea relațiilor politico-economice cu România oferă o cale mai rapidă de integrare în UE?

Conform rezultatelor sondajului, 75% dintre respondenți consideră că aprofundarea relațiilor politico-economice cu România oferă într-adevăr o cale mai rapidă pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Această percepție reflectă importanța României ca principal partener economic și politic al Republicii Moldova și ca un aliat natural în procesul de integrare europeană. Relația specială dintre cele două țări, atât din punct de vedere istoric, cât și cultural, face ca România să fie un sprijin strategic pentru accelerarea acestui proces. Accesul la expertiza, infrastructura și resursele României poate facilita alinierea la standardele europene și deschiderea de noi oportunități comerciale. Pe de altă parte, 18% dintre respondenți nu împărtășesc această opinie, indicând că există și scepticism cu privire la rolul României în facilitarea integrării europene. Aceasta arată că, pentru unele companii, integrarea depinde mai mult de capacitatea Republicii Moldova de a implementa reforme interne decât de relația sa cu România.

Figura 38. Sunteți de părere că aprofundarea relațiilor politico-economice cu România oferă o cale mai rapidă de integrare în UE?

		Da	Nu	Nu știu	Nu răspund
Total		75,2%	18,3%	5,5%	1,1%
Genul respondentului:	Masculin	77,9%	16,2%	4,7%	1,2%
	Feminin	71,5%	21,1%	6,5%	0,9%
Vârsta respondentului:	18-35 ani	63,4%	21,8%	13,6%	1,2%
	36-39 ani	75,3%	20,0%	4,6%	0,0%
	40-49 ani	79,8%	16,4%	3,0%	0,8%
	50-59 ani	76,2%	16,3%	6,6%	0,9%
	60+ ani	72,7%	20,9%	4,0%	2,4%
Funcția	Proprietar	74,4%	18,8%	5,4%	1,5%
	Administrator	78,8%	15,4%	5,2%	0,6%
	Contabil	71,7%	21,4%	6,0%	0,9%
Mărimea întreprinderii:	Micro (1-9)	75,3%	18,2%	5,6%	0,9%
	Mici (10-49)	76,0%	17,8%	4,4%	1,8%
	Medii și mari (50+)	65,9%	23,7%	5,2%	5,1%
Regiunea:	mun. Chișinău	74,1%	19,4%	5,6%	0,9%
	mun. Bălți	75,4%	17,1%	4,6%	3,0%
	Nord	78,7%	15,2%	4,1%	2,1%
	Centru	86,1%	7,9%	4,7%	1,3%
Sector de activitate	Sud	58,2%	34,2%	7,6%	0,0%
	Agricultura	75,9%	19,6%	4,1%	0,5%
	Industria	74,6%	18,3%	4,5%	2,6%
	Construcții	77,6%	15,9%	6,5%	0,0%
	Comerț	74,2%	19,0%	5,6%	1,2%
	Transport	73,1%	22,7%	4,2%	0,0%
	HoReCa	67,4%	19,2%	11,5%	1,9%
Servicii	78,0%	15,8%	5,2%	1,0%	

**Parteneriate pentru
Noua Economie**

www.pne.md

info@pne.md

+373 606 25 325